

DARING CITIES Studie přenositelnosti

Únor 2025

1 Inovativní postup	2
1.1 Představení	2
1.2 Evropský politický kontext	2
1.3 Popis inovativní praxe	3
1.4 Přenositelnost	7
2 Profily partnerů	7
2.1 Představení	7
2.2 Profily partnerů	8
2.2.1 Altea	8
2.2.2 Den Helder	13
2.2.3 Dunaújváros	16
2.2.4 Kragujevac	20
2.2.5 Olomouc	24
2.2.6 Piraeus	27
2.2.7 Ravenna	30
2.3 Hodnocení potenciálu přenositelnosti	35
3 Syntéza, přenositelnost a nástin metodiky	36
3.1 Představení	36
3.2 Network Methodology	36
3.3 Mapa sítě a výstupy	38
3.4 Komunikace a šíření výsledků	40

1 Inovativní postup

1.1 Představení

Síť pro přenos inovací Daring Cities URBACT IV spojuje sedm měst, která sdílejí společnou ambici rozvíjet svá území spolupracujícím způsobem, za aktivního zapojení obyvatel, různorodých příběhů a dat. Zúčastněná města (Altea, Den Helder, Dunaújváros, Kragujevac, Olomouc, Pireus a Ravenna) čelí podobným výzvám spojeným s postindustriální transformací, zanedbanými městskými oblastmi, demografickými změnami a klimatickou změnou. Projekt DARE, financovaný z Evropské iniciativy pro města a realizovaný Ravnou, nabízí díky svému modelu spolupráce na regeneraci měst, datovým ekosystémům vznikajícím zdola a kolektivnímu vyprávění příběhů soubor metod, nástrojů a strukturu spolupráce, které těmto městům pomáhají řešit jejich výzvy.

DARE je inovativní projekt městské regenerace, který se místo výhradního zaměření na fyzické prostředí soustředí na rozvoj digitální kultury obyvatel (tzv. software). Tím je posiluje v tom, aby se vědomě a společně zapojovali do využívání digitální infrastruktury (tzv. hardware) – nejen jako zdroje informací, ale jako nástroje pro interpretaci dat a zlepšení spolupráce. Během tří let trvání projektu a v jeho pokračování Ravenna spolupracovala s lidmi, kteří v oblasti Darsena žijí, pohybují se v ní nebo o ni mají zájem, aby společně vytvořili inkluzivní a přístupný digitální rámec pro tuto lokalitu. V modelu Ravnny znamená aktivní zapojení občanů a institucí nejen účast na rozhodování, ale i navrhování a realizaci vlastních projektů. Datové ekosystémy vznikající zdola vyžadují rozšířenou schopnost práce s daty a kapacity pro jejich vytváření a využívání při rozhodování. Model kolektivního vyprávění příběhů (chorální storytelling) je pak založen na tvorbě narativů, které společně skládají různé hlasy obyvatel a uživatelů daného území.

1.2 Evropský politický kontext

V projektu DARE Ravenna přiznala minulé neúspěchy v oblasti městské transformace a představila nový, participativní přístup, který nejenže zapojuje obyvatele do utváření regenerace, ale také posiluje propojení mezi komunitami a externími aktéry. Tím, že obyvatelům umožňuje porozumět transformačním procesům a aktivně je ovlivňovat v rámci jejich možností, projekt zajišťuje, že rozvoj města odpovídá místním potřebám a očekáváním. Tato metodika, založená na datech a vyprávění příběhů, posiluje vztah mezi pohledem občanů a širšími strategiemi rozvoje města, a vytváří základy pro investiční plán vycházející ze sdíleného poznání a reálných zkušeností. V rámci Daring Cities sdílí několik partnerských měst tuto ambici přehodnotit městský rozvoj, což však není výlučné pouze pro tuto síť. Vrchnostenské územní plány, které selhaly ve snaze dosáhnout žádoucího dopadu na transformaci měst, jsou v evropských městech velmi časté. V reakci na tyto neúspěchy mnoho měst po celé Evropě hledá nové způsoby, jak do městské transformace zapojit komunitní iniciativy, vlastníky nemovitostí a investory formou spolupráce. Nástroje, které Ravenna využila v rámci projektu DARE, představují výbornou metodiku k dosažení těchto cílů.

Síť Daring Cities, která navazuje na projekt DARE v rámci iniciativy UIA (Urban Innovative Actions), odpovídá téměř všem cílům politiky soudržnosti Evropské unie.:

Zabývá se cílem PO1 (konkurenceschopnější a chytřejší Evropa) prostřednictvím sběru údajů o kvalitě života a podpory ukotveného, na datech založeného porozumění městské transformaci.

DARING CITIES je rovněž propojeno s cílem PO2 (zelenější, nízkouhlíková Evropa směřující k uhlíkové neutralitě) prostřednictvím svého přístupu k průmyslovému dědictví a komunitně vedenému adaptivnímu využití opuštěných budov, jak je tomu v oblasti Darsena v Ravenně i v dalších partnerských městech.

Projekt se rovněž dotýká cíle PO4 (sociálněji a inkluzivněji Evropa), zejména ve vztahu k některým principům Evropského pilíře sociálních práv, jako je vzdělávání, odborná příprava a celoživotní učení v oblasti digitalizace a digitální gramotnosti, stejně jako právo založit vlastní podnik.

DARING CITIES navíc výrazně přispívá k naplňování cíle PO5 (sociálněji a inkluzivněji Evropa) díky svému zapojení zúčastněných stran a komunit, participativnímu plánování a procesům vytváření společné vize. Zatímco tyto přístupy jsou hluboce zakořeněny v projektu DARE města Ravenna, jsou zároveň vysoce relevantní i pro partnerská města plánované sítě.

Z jiného pohledu je Daring Cities relevantním příkladem pro mnoho partnerství v rámci Městské agendy EU, například v oblastech:

Udržitelné využívání půdy, kultura a kulturní dědictví: díky opětovnému využití opuštěných budov namísto jejich demolice

Práce a dovednosti: díky vytváření příležitostí pro nové podniky a podpoře sociální a solidární ekonomiky

Kvalita ovzduší: díky monitorování kvality ovzduší a dalších ukazatelů kvality života prostřednictvím občanské vědy

Zelenější města a adaptace na změnu klimatu: díky zapojení občanů do klimatických opatření pomocí občanské vědy a městských iniciativ šetrných ke klimatu

Digitální transformace: díky rozvoji datových ekosystémů vznikajících zdola a podpoře digitální gramotnosti prostřednictvím digitálních platforem a facilitace

Vodohospodářská města: díky podpoře většího povědomí a udržitelného využívání městských vodních toků

Veřejné zakázky: díky rozvoji mechanismů spolupráce v městském rozvoji, které umožňují občanským iniciativám spoluvytvářet budoucnost ohrožených čtvrtí

Daring Cities je také úzce spojen s konceptem integrovaného územního rozvoje (ITD), což je základní princip městských politik EU. Díky výraznému participativnímu a spoluvládnímu rozměru, který zahrnuje komunitní iniciativy a občany na všech úrovních rozhodování, díky mezisektorové spolupráci spojující oblast samosprávy, univerzit, podnikatelského sektoru i neziskových organizací, a díky svému silnému místně zakotvenému zaměření kolem oblasti Darsena, je DARE vzorovým příkladem toho, jak byly principy založené na místě, mezioborové, víceúrovňové a participativní přetvořeny do návrhu a realizace projektu.

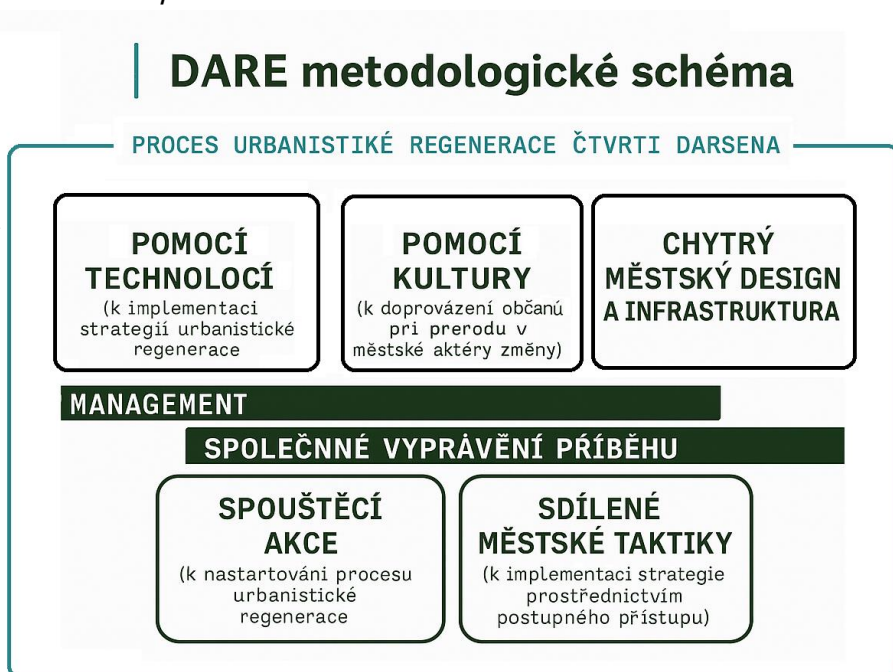
1.3 Popis inovativní praxe

Ravenna je středně velké město v italském regionu Emilia-Romagna, které ztělesňuje mnoho výzev, jimž dnes evropská města čelí. Ačkoliv se může pochlubit jedinečným kulturním dědictvím v historickém centru, v okrajových částech se potýká s problémy spojenými s deindustrializací a opuštěním, stejně jako řada jiných postindustriálních oblastí. Budoucnost těchto čtvrtí bude klíčová pro budoucnost evropských měst a jedním z hlavních dilemat současných městských politik je, jak z těchto oblastí vytvořit motory udržitelné a inkluzivní městské regenerace.

Ravennská čtvrť Darsena, rozkládající se podél kanálu Candiano, je jednou z těchto oblastí: kdysi sloužila jako produktivní přístav města s přístavními zařízeními, průmyslovými budovami, sklady a

dělnickou čtvrtí, která kolem nich vyrostla. Mezi 60. a 90. lety 20. století Darsena postupně ztrácela svou původní funkci. Přestože se v uplynulých desetiletích stala stigmatizovaným územím, Darsena nikdy nepřestala hrát důležitou roli v představách obyvatel Ravenny o svém městě. Tento potenciál rozpoznalo město Ravenna, které již dříve realizovalo několik pokusů o regeneraci, a nakonec se rozhodlo navázat na ně inovativním způsobem – proměnit tuto čtvrt' za pomoci projektu DARE, financovaného z programu Urban Innovative Actions, v letech 2020–2022.

Na základě dovedností a zájmů lidí, kteří v oblasti Darsena žijí, působí nebo o ni mají zájem, spojil projekt DARE kolaborativní proces urbanistické regenerace s vytvořením datového ekosystému a kolektivního vyprávění příběhů. Tím propojil různé představy o této oblasti do jednotného a smysluplného procesu obnovy. Jedním z klíčových prvků projektu byl společný proces městské transformace, který propojoval výzvy k podávání návrhů, vytváření partnerství a společné rozhodování v různých fázích projektu. DARE spojil obyvatele, občanské iniciativy, soukromé firmy i zástupce veřejné správy, aby společně formovali budoucnost této čtvrti.

Strategický incrementalismus, metodologie, kterou projekt DARE využil k řízení územního rozvoje oblasti Darsena, vychází z myšlenky postupné, krok za krokem realizované městské transformace. Jednotlivé kroky směřují k dlouhodobé strategii, která je nejen jejich hybatelem, ale zároveň se jimi dále formuje. Účast byla v tomto přístupu klíčovým prvkem – přestože přínos místních aktérů byl zásadní a nepostradatelný, celý proces začal analýzou území, která pomohla identifikovat rozvojový potenciál a usilovala o využití místních zdrojů a energie k nastartování prvních kroků strategie urbanistické regenerace.

Jedním z nejzásadnějších procesů projektu DARE byl vývoj a výběr taktiky pro rozvoj oblasti Darsena, který probíhal jako složitý participační proces na mnoha úrovních – od výzkumu, přes plánování a navrhování, až po samotnou realizaci. Proces začal mapováním oblasti Darsena, zkoumáním místních praktik, projektů a politik, což vedlo k identifikaci klíčových témat v území za účasti více než 450 zainteresovaných aktérů. Série workshopů s partnery projektu DARE a vybranými místními aktéry následně proměnila toto mapování území v plánovací perspektivy a převedla klíčové otázky do konkrétních směrů plánování regenerace dané oblasti.

Výsledkem těchto workshopů bylo definování pěti rozvojových témat (umění a kultura, práce a ekonomika, inkluze a bydlení, sport, sociabilita), pěti cílů (participace a územní integrace, blízkost a sociální začleňování, atraktivita a identita čtvrti, environmentální udržitelnost, územní hospodářský rozvoj) a tří scénářů pro oblast Darsena: Darsena jako laboratoř (místo poznání a experimentování), Kosmopolitní Darsena (místo komunity, inkluze a výměny) a Zelená Darsena (místo udržitelného života a pobytu pod širým nebem).

Na základě těchto scénářů byly v listopadu 2021 vyhlášeny dvě výzvy k podávání návrhů: jedna zaměřená na nová místa, prostory a fyzickou proměnu čtvrti Darsena a druhá na inovativní

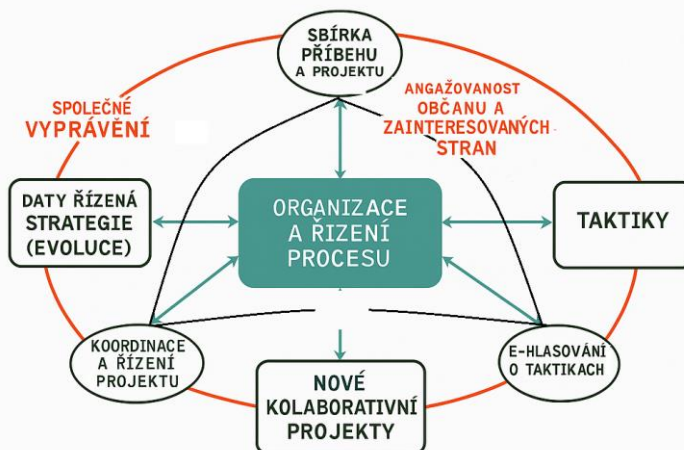
podnikatelské nápady. Návrhy byly zveřejněny online v období od listopadu 2021 do února 2022, což iniciátorům umožnilo navazovat kontakty a rozvíjet vzájemné synergie. V březnu 2022 hodnotící komise ověřila splnění formálních požadavků a posoudila, do jaké míry návrhy odpovídají stanoveným cílům a rozvojovým scénářům. Na základě těchto scénářů byly v listopadu 2021 vyhlášeny dvě výzvy k podávání návrhů: jedna zaměřená na nová místa, prostory a fyzickou proměnu čtvrti Darsena a druhá na inovativní podnikatelské nápady. Návrhy byly zveřejněny online v

období od listopadu 2021 do února 2022, což iniciátorům umožnilo navazovat kontakty a rozvíjet vzájemné synergie. V březnu 2022 hodnotící komise ověřila splnění formálních požadavků a posoudila, do jaké míry návrhy odpovídají stanoveným cílům a rozvojovým scénářům. V této fázi byly projekty seskupeny do tří tematických taktik, které odpovídaly stanoveným rozvojovým scénářům: „Zelená taktika“, „Kosmopolitní taktika“ a „Laboratorní taktika“. Taktika představuje integrovaný a koordinovaný soubor proveditelných projektů, které mohou společným sledováním sdíleného rozvojového scénáře zajistit co největší efektivitu procesu regenerace. Následujícím krokem v přechodu od „mnoha projektů“ zaměřených na podobné scénáře ke „třem taktikám“ bylo podpoření vzájemného poznání, vytváření partnerství a uplatnění integrovaného přístupu. Navrhovatelé projektů byli pozváni k účasti na setkání ve formátu „world café“, kde se mohli seznámit, diskutovat o vzájemném doplňování svých záměrů a uchopit myšlenku integrovaného přístupu v rámci jednotlivých taktik. Následujícím krokem pak bylo zpřesnění „projektových nápadů a taktik“ směrem k „taktikám založeným na realizovatelných projektech“, které se vyznačují připraveností a udržitelností. Realitní fórum, které se konalo v dubnu 2022, bylo navrženo tak, aby podpořilo navrhovatele projektů v navazování kontaktů s klíčovými aktéry nezbytnými pro proměnu jejich nápadů ve skutečnost. Patřili mezi ně vlastníci nemovitostí v oblastech určených k transformaci, zástupci realitního trhu pro přilákání potenciálních investorů, provozovatelé plánovaných aktivit a také městští úředníci, manažeři a správci, kteří posuzovali proveditelnost návrhů a usilovali o sladění veřejných a soukromých zájmů. Navrhovatelé projektů museli do konce května 2022 předložit své upravené a upřesněné návrhy.

Po shromáždění návrhů byly tři taktiky a s nimi související iniciativy během léta 2022 představeny veřejnosti – prostřednictvím digitální platformy Darsena Ravenna i při veřejných akcích. Cílem bylo povzbudit místní komunitu k interakci a vyjádření názorů. V září 2022 občané Ravenny hlasovali na online platformě pro podporu demokracie a jako vítěznou taktiku pro danou oblast zvolili Zelenou Darsenu. Tato taktika, zvolená obyvateli Ravenny, zahrnovala soubor zelených intervencí – mimo jiné rozšíření kulturního centra Almagià, vybudování cykloparku a otevření kanálu Candiano pro jízdu na kanoi. V návaznosti na toto hlasování začalo partnerství DARE podporovat iniciativy odpovídající vizi Zelené Darseny, a to například prostřednictvím propojování s vlastníky nemovitostí, crowdfundingem či dalšími formami financování.

Celý tento proces byl doprovázen datovým ekosystémem, který tvořil druhou klíčovou složku projektu DARE. Tento ekosystém nejen shromažďoval širokou škálu dostupných informací o oblasti Darsena a její historii, ale také otevřel proces vytváření znalostí o území širší komunitě. V průběhu realizace projektu bylo v oblasti instalováno množství senzorů a chytrých kamer, které zásobovaly

Kolaborativní přístup DARE

datovou platformu DARE informacemi o nejrůznějších jevech – včetně meteorologických podmínek či úrovně znečištění. Na strategických místech Darseny byly rovněž umístěny chytré prvky, například lavičky s Wi-Fi připojením a elektrickými nabíječkami. Aby bylo možné projekt přiblížit veřejnosti jak v offline, tak online podobě, bylo v oblasti Darsena instalováno několik tzv. „totemů“ – digitálních obrazovek, které uživatelům umožňují přístup k platformě Approdo Comune a veškerému jejímu obsahu.

Toto digitální prostředí bylo uvedeno do praxe prostřednictvím celé řady školicích, vzdělávacích a participačních aktivit, které měly obyvatelům Darseny pomoci lépe porozumět vlastnímu území, rozvíjet nové dovednosti, stát se aktivními tvůrci svého sousedství a zlepšit kvalitu svého života. Shromažďováním relevantních dat, mapováním praktik, projektů a politik ovlivňujících oblast Darsena, sběrem příběhů a nápadů zajistilo konsorcium DARE, aby potřeby, znalosti a schopnosti místních obyvatel a pracovníků byly plně zapojeny do procesu regenerace této oblasti.

Vytvoření nového vyprávění o Darseně představovalo třetí klíčovou složku projektu DARE. Vyprávění příběhu proměny této čtvrti bylo zásadní, protože doprovázelo její fyzickou transformaci změnou vnímání a identity samotného území. Hlavním nástrojem DARE pro sběr a sdílení příběhů a vzpomínek na tuto oblast se stala digitální platforma Darsena Ravenna Approdo Comune. Platforma vznikla za přispění většiny partnerů projektu DARE a její vizuální identita byla výsledkem dialogického procesu. Od svého spuštění se web darsenaravenna.it stal hlavním digitálním rozhraním pro informování obyvatel Ravenny o dění v Darseně, sběr materiálů od partnerů i širší komunity DARE a sdílení příběhů o této čtvrti. Vyprávění příběhů v rámci projektu DARE koordinovala redakce DARE Redazione, redakční tým složený ze všech partnerů projektu, který rozhodoval jak o dlouhodobých strategiích, tak o každodenním fungování platformy.

Vyprávění příběhu proměny Darseny koordinovala DARE Redazione, řídicí struktura komunikačních aktivit projektu DARE. Tento redakční tým, složený ze všech partnerů projektu, fungoval jako redakční rada propojující jednotlivé příběhy, obsahy a narativy s cílem vytvořit kolektivní vyprávění o programu městské transformace Darseny a zapojit tak obyvatele do procesu regenerace. Prostřednictvím webu Darsena Ravenna jako své hlavní platformy shromáždila DARE Redazione množství různých hlasů, které společně vyprávěly příběh městské proměny Darseny, a zároveň plnila roli tiskového oddělení zajišťujícího informovanost veřejnosti. Díky svému kolektivnímu přístupu DARE Redazione také pomáhala jednotlivým iniciativám najít své místo v širším narativním rámci, čímž posilovala postavení účastníků a dále přispívala k upevnění ekosystému Darseny.

Jedním z nejdůležitějších cílů projektu DARE bylo vytvořit společný narativ o oblasti Darsena za účasti mnoha různých hlasů. Obyvatelé byli motivováni k tomu, aby s pomocí expertů na občanskou žurnalistiku rozvíjeli své vlastní příběhy. Tyto příběhy byly sbírány přímo od místních obyvatel a následně uspořádány podle tematických okruhů, klíčových slov a myšlenek jako součást redakční a interpretační práce. Vyprávění příběhů, šířené prostřednictvím různých kanálů sociálních médií, zároveň napomáhalo propojovat a sjednocovat zdánlivě oddělená data a informace. Díky tomu mohli účastníci lépe rozpoznávat vzorce a příležitosti v procesu transformace Darseny.

Participativní logika projektu DARE vedla město k tomu, aby vystupovalo jako facilitátor procesu – tedy subjekt, který pomáhá partnerům a komunitám využít jejich nejlepší schopnosti při spoluvytváření budoucnosti Darseny. S cílem podpořit takto sdílené vedení projekt experimentoval s vytvořením nové řídicí struktury. Město vybralo multidisciplinární tým odborníků s názvem POST (Process OrganizerS Team), jehož úkolem bylo propojit analytické poznatky založené na datech s tvorbou scénářů, usnadnit vyhledávání a propojování projektů a podpořit jejich připravenost a integraci. Během realizace projektu byl do této řídicí struktury doplněn také manažer inovačního procesu – odborník s praktickými zkušenostmi z terénu, který dokázal propojit cestu k realizaci

taktik s metodikou kolektivního vyprávění příběhu.

1.4 Přenositelnost

Projekt DARE je složitý, rozsáhlý a víceletý projekt, který vychází z jedinečné historie, geografického kontextu a sociokulturních kapacit města Ravenna. Mnoho jeho metod, nástrojů a struktura spolupráce jsou však využitelné i v jiných městech, která čelí výzvám postindustriální transformace, demografických změn a klimatické krize – a zároveň disponují zanedbanými městskými oblastmi, aktivní občanskou společností a veřejnou správou připravenou otevřít plánovací a rozvojové procesy místním aktérům a občanům obecně. Model DARE, zaměřený na spolupracující městskou regeneraci, datové ekosystémy vznikající zdola a kolektivní vyprávění příběhů, lze uplatnit pro různé typy integrované a inkluzivní městské transformace: nástroje DARE jsou škálovatelné na jiné čtvrti a přenositelné do dalších měst. Sdílený procesní rámec, který vede od strategie k taktikám a investicím, pomáhá přenosovým partnerům tyto nástroje smyslně využít krok za krokem – při definování a realizaci transformační taktiky (viz metodika sítě).

2 Profily partnerů

2.1 Představení

Partnerství Daring Cities tvoří sedm středně velkých a menších měst napříč Evropou s počtem obyvatel od 23 000 do 171 000. Transfer partneři pocházejí ze severozápadní Evropy (Den Helder), jihozápadní Evropy (Altea), jihovýchodní Evropy (Kragujevac a Piraeus), oblasti severního Jadranu (Ravenna) a střední Evropy (Dunaújváros a Olomouc), a reprezentují různé socioekonomické kontexty. Přesto čelí podobným výzvám spojeným s postindustriální transformací, demografickými změnami a klimatickou krizí, a zároveň pociťují potřebu nových prostorů pro setkávání a výměnu, vyprávění příběhů zakořeněných v minulosti těchto měst a zapojení občanů do utváření budoucích míst. Tato kombinace různorodých kontextů a společných výzev umožňuje síti Daring Cities testovat nástroje a metody vyvinuté v projektu DARE v různých podmínkách, a tím lépe porozumět jejich možnostem a limitům.

Město	Altea	Den Helder	Dunaújváros	Kragujevac	Olomouc	Piraeus	Ravenna
Země	Španělsko	Nizozemsko	Maďarsko	Srbsko	Česká republika	Řecko	Itálie
Rozloha (km ²)	34.43	178.83 (133.42 vodní plocha)	52.67	835	103.33 (1731 aglomerace)	10.9	652
Populace	23,820	56,452	41,394	171,186	102,293 (393,477 Aglomerace)	163,572	155,778

2.2 Profily partnerů

2.2.1 Altea

2.2.1.1 Profil partnera

Altea je malé město ležící v západním Středomoří, konkrétně na španělském pobřeží Costa Blanca, v regionu Valencie a provincii Alicante. Jde o přímořskou obec se silnou kulturní identitou, která se aktivně snaží rozvíjet alternativu k masovému turismu v regionu, a to se zaměřením na udržitelnost a digitalizaci. Díky vynikající kulturní a turistické infrastruktuře (1 223 ubytovacích míst, 3 pláže s modrou vlajkou, 2 přístavy) je místní ekonomika téměř výhradně založena na cestovním ruchu a službách (81,8 % aktivních podniků), přičemž digitalizace nabývá na významu v klíčových oblastech, jako je cestovní ruch a vodní hospodářství. Z demografického hlediska má Altea stárnoucí populaci (průměrný věk 45,16 let) v důsledku záporného přirozeného přírůstku (−121 v roce 2022). Tento demografický pokles je však kompenzován migrací, díky čemuž má město vysoký podíl zahraničních obyvatel (37,88 %) a hustotu zalidnění 692 obyvatel/km². Altea těží ze silné a dobře organizované sítě více než 100 aktivních spolků, které se zaměřují na oblasti jako kultura, udržitelnost, sport a cestovní ruch.

Pobřeží města Altea. Foto: Levente Polyák

Po desetiletí se Altea rozvíjela podle modelu rozptýleného růstu, přičemž historické centrum a pobřežní pás se vyvíjely odděleně. Tuto odloučenost dále prohloubila silnice N-332 a železniční trať, které fungují jako fyzické bariéry a omezují propojení mezi oběma oblastmi, čímž narušují soudržnost města. Obytná a turistická expanze tuto fragmentaci ještě posílila, což vedlo k problémům v mobilitě a snížení přístupnosti k pobřeží.

Strategie regenerace pobřeží, zahájená v roce 2017, představuje zásadní obrat v dosavadním modelu rozvoje. Tato strategie, pojatá jako komplexní transformace, usiluje o překonání rozdělení způsobeného dopravní infrastrukturou, obnovení vztahu mezi městem a mořem, rozšíření veřejných prostor a podporu udržitelnější mobility. Díky tomu se Altea posouvá směrem k kompaktnějšímu, vyváženějšímu a odolnějšímu městskému modelu, který je v souladu se zásadami udržitelnosti a územní soudržnosti.

2.2.1.2 Relevantní politická výzva a dosavadní pokusy o její řešení

Jednou z hlavních výzev, kterým Altea čelí, je urbanistická fragmentace způsobená silnicí N-332 a železniční tratí, které vytvořily bariéru mezi historickým centrem a pobřežním pásem. Toto rozdělení omezuje příčnou mobilitu, negativně ovlivňuje sociální soudržnost a snižuje dostupnost pobřeží. Strategie regenerace pobřeží si klade za cíl tuto situaci zvrátit odstraněním fyzických překážek a podporou integrovanějšího a udržitelnějšího městského modelu.

V rámci tohoto procesu Altea podpořila různé iniciativy, včetně soutěže na návrhy inovativních řešení této „městské rány“. Ačkoli zatím nebylo definováno konečné řešení, byly stanoveny jasné směry, které mají vést budoucí zásahy. Cílem je zejména zlepšit propojení mezi komerčním a ekonomickým centrem v druhé linii od pláže a historickým centrem – dvěma klíčovými oblastmi, které v současnosti trpí nedostatečným propojením, jež oslabuje jejich ekonomickou i sociální vitalitu.

Fyzická bariéra oddělující čtvrti Altei. Foto: Levente Polyák

Aby se Altea s touto výzvou vyrovnala, inspiruje se mezinárodními příklady dobré praxe – například těmi, které byly uplatněny v Ravenně – a přizpůsobuje je svému místnímu kontextu. Regenerace pobřeží nesměřuje pouze k obnově veřejného prostoru a zlepšení přístupnosti, ale také k posílení místní identity a zvýšení turistické a kulturní atraktivity města.

Současně s fyzickou regenerací pobřežní zóny Altea vyvinula strategii digitální transformace, která jí umožňuje analyzovat a optimalizovat chování návštěvníků. V současnosti se většina turistů soustředí v historickém centru, zatímco jiné oblasti, jako je pobřeží, zůstávají méně navštěvované. Tato nerovnováha omezuje celkový ekonomický přínos turismu pro celé město.

S využitím nástrojů pro analýzu dat a inteligentního plánování se Altea snaží přesměrovat turistické toky, a tím podpořit větší mobilitu mezi jednotlivými městskými prostory. Tato strategie nejen zlepšuje zážitek návštěvníků, ale zároveň posiluje místní ekonomiku a přispívá k rovnoměrnějšímu rozvoji celého území.

Městská regenerace v Altei je pojímána jako komplexní proces, v němž se obnova veřejného prostoru, udržitelná mobilita a digitalizace vzájemně doplňují a společně proměňují město v přístupnější, vyváženější a odolnější prostředí. Díky těmto krokům se Altea posouvá směrem k modelu městského rozvoje, který propojuje ochranu kulturního dědictví, inovace a udržitelnost, a upevňuje tak svou pozici jako referenčního města v rámci sítě URBACT.

2.2.1.3 Předpoklady a překážky

Altea disponuje řadou strategických předpokladů, které může v rámci projektu Daring Cities využít, ale zároveň čelí i určitým překážkám, jež je třeba překonat, aby se maximalizoval dopad celého úsilí. Mezi silné stránky města patří stabilní institucionální základna, dostupné technické zdroje a předchozí zkušenosti s iniciativami v oblastech městské regenerace, udržitelnosti a digitalizace.

Především je třeba zmínit silný politický závazek. Aktivní zapojení městské rady – zejména v oblastech evropských projektů, participace občanů a nových technologií – dokládá vysokou úroveň institucionální podpory pro iniciativy v souladu s cíli projektu. Tento rámec dále posiluje existence kanceláře EuroAltea, která zajišťuje propojení s evropskými programy a řízení mezinárodních projektů, a přispívá tak ke konsolidované a odborné administrativní struktuře.

Co se týče technických a lidských zdrojů, Altea má tým odborníků vyškolených v klíčových oblastech, jako je územní plánování, obchod, cestovní ruch a participace občanů. Spolupráce s akademickými a vzdělávacími institucemi, jako jsou Univerzita v Alicante, UNED Denia a místní střední školy, přináší do projektu odborné znalosti a inovativní metodiky, které posílí jeho realizaci. Předchozí zkušenosti s iniciativami, jako je Plán udržitelného turismu (2022–2027) a certifikace jako Chytrá turistická destinace (Smart Tourism Destination), jsou konkrétními důkazy o závazku Altei k udržitelnosti a inovacím.

Na druhou stranu existují i překážky, které je třeba řešit. Finanční možnosti města, byť podložené konsolidovaným rozpočtem, jsou omezené ve srovnání s rozsahem výzev, zejména v souvislosti s regenerací městských oblastí a zaváděním digitálních technologií. To podtrhuje význam evropských fondů a potřebu navazování strategických partnerství s místními a regionálními aktéry. Výzvou zůstává také nutnost převádět strategie do konkrétních kroků a podporovat širší zapojení obyvatel.

2.2.1.4 Městští aktéři zapojení do místní podpůrné skupiny (ULG)

Místní podpůrná skupina (ULG) města Altea byla koncipována jako strukturovaný a vyvážený pracovní prostor, který zajišťuje zapojení nejdůležitějších aktérů do procesu městské regenerace. Její složení odpovídá potřebě integrovat různé perspektivy tak, aby vznikala životaschopná a udržitelná řešení v souladu s městskou strategií.

ULG stojí na třech základních pilířích. Prvním z nich je zapojení odborníků z městského úřadu, zejména z oblastí územního plánování, cestovního ruchu a evropských projektů, kteří do projektu přinášejí potřebné technické a strategické know-how. Druhým pilířem jsou političtí zástupci – radní odpovědní za tytéž oblasti – jejichž účast zajišťuje sladění návrhů s prioritami místní samosprávy a zaručuje soudržnost a realizovatelnost plánovaných opatření. Třetím pilířem jsou zástupci občanské společnosti s odborným technickým profilem, kteří byli vybráni pro svou schopnost obohatit diskusi a přispět k definování inovativních a realistických řešení regenerace pobřežní zóny.

ULG Altea nefunguje izolovaně, ale navazuje strategickou spolupráci s externími aktéry, kteří sice nejsou stálými členy skupiny, ale budou přizváni podle konkrétních potřeb projektu. Mezi těmito aktéry vyniká „Ferrocarrils de la Generalitat Valenciana (FGV)“, jehož železniční infrastruktura prochází obcí a představuje fyzickou bariéru s přímým dopadem na konektivitu a územní soudržnost. Zapojení FGV do projektu je klíčové pro začlenění železnice do územního plánování, hledání řešení pro zmírnění jejího bariérového efektu a posílení propojení mezi historickým centrem a pobřežní oblastí. Jeho účast rovněž umožní hledat společné strategie pro regeneraci pobřeží a zajistit jeho propojení se zbytkem města.

Regenerace Altei nemůže být uvažována bez aktivní účasti obyvatel. Z tohoto důvodu bude ULG organizovat sérii aktivit zaměřených na „zosociálnění“ projektu – tedy na jeho přiblížení veřejnosti – které bude sama navrhovat a realizovat. Tyto aktivity mají za cíl informovat obyvatele o dopadech a přínosech projektu a usnadnit pochopení jeho cílů a postupu. Zároveň budou vytvořeny mechanismy pro sběr návrhů a podnětů od místních obyvatel, aby regenerace pobřežní zóny skutečně odpovídala jejich potřebám a očekáváním. V neposlední řadě bude podporován participativní proces, který posílí pocit sounáležitosti a sdílené odpovědnosti za proměnu města.

Díky této struktuře a pracovní metodice se místní podpůrná skupina v Altei stává klíčovým nástrojem plánování a realizace projektu, který zajistí udržitelnou městskou regeneraci postavenou na participaci a v souladu s rozvojovou dynamikou města.

2.2.1.5 Očekávaný dopad, výstupy a ověřovací aktivity

Projekt URBACT nabízí městu Altea příležitost posunout se směrem ke kompaktnějšímu, udržitelnějšímu a propojenějšímu městskému modelu a překonat rozptýlený rozvoj, který historicky ovlivňoval jeho vývoj. Po desetiletí čelí město důsledkům fragmentovaného růstu, kdy jednotlivé městské části zůstávají nepropojené, což vytváří problémy v oblasti sociální soudržnosti, environmentální udržitelnosti a efektivního poskytování veřejných služeb.

Regenerace pobřežní zóny a zlepšení městské konektivity mají za cíl tuto fragmentaci zvrátit, optimalizovat městské prostory a posílit komunitní život i pocit sounáležitosti obyvatel. Očekávaným dopadem projektu je proměna Altei v inkluzivní městský model, v němž vyvážené zahušťování a obnova klíčových prostor podpoří bližší sociální interakce a efektivnější využití území.

Ústředním prvkem této strategie je opětovné propojení rozptýlených částí města s jeho stabilizovaným centrem, čímž se sníží závislost na individuální dopravě alepší se dostupnost základních služeb. Nová městská konfigurace zároveň podpoří udržitelnější hospodaření s územím a zajistí ochranu kulturního a přírodního dědictví, které tvoří podstatu identity Altei.

Mezi očekávané výstupy patří rehabilitace veřejných prostranství na živá komunitní centra a

zavádění strategií, které podpoří integraci jednotlivých částí města. Tyto pokroky budou realizovány prostřednictvím participativních procesů, do nichž budou občané aktivně zapojeni, aby řešení co nejlépe odpovídala jejich skutečným potřebám a posilovala sociální soudržnost. Současně umožní využití digitálních technologií efektivnější správu území a optimalizaci rozhodování na základě přesných a aktuálních dat.

K dosažení těchto cílů Altea uskuteční pilotní aktivity, které budou zahrnovat regeneraci nepropojených městských částí, organizaci komunitních workshopů a zavedení digitálních platforem pro územní plánování. Tyto iniciativy nejenže zlepší kvalitu života na místní úrovni, ale také upevní pozici Altei jako modelu městské udržitelnosti, kde komunitní život a udržitelný rozvoj fungují v harmonickém souladu.

Projekt tak nejen reaguje na historické výzvy, ale otevírá i nové možnosti, jak posílit odolnost, inkluzi a inovace v Altei, a zároveň upevňuje její postavení v rámci sítě URBACT jako příkladu dobré praxe v oblasti městské regenerace a územní soudržnosti.

2.2.1.6 Nejrelevantnější prvky dobré praxe

Jedním z hlavních důvodů, které vedly Altee k zapojení do programu URBACT, je potřeba posílit spolupráci s občany v procesech městské regenerace a sladit tyto procesy se zásadami udržitelnosti, mobility a územní soudržnosti. Strategie regenerace pobřeží přinesla více integrovaný přístup, v jehož rámci obnova veřejných prostranství a odstraňování fyzických bariér – jako je silnice N-332 a železniční trať – vyžaduje aktivní účast obyvatel na navrhování, realizaci i vyhodnocování jednotlivých opatření. Tento model umožňuje překonat tradiční plánovací přístupy a posunout se směrem k obyvatelnějšímu a vyváženějšímu městu.

Altea zároveň rozvinula strategii založenou na digitalizaci a využití dat pro zlepšení správy města a rozhodovacích procesů. Certifikace jako Chytrá turistická destinace (DTI) a digitalizace vodního hospodářství přispěly k efektivnějšímu řízení přírodních a městských zdrojů. V kontextu regenerace pobřeží byly tyto nástroje využity ke zlepšení mobility, analýze vzorců využívání veřejného prostoru a navrhování datově podložených řešení podporujících přechod k udržitelnějšímu městskému modelu. Díky těmto zkušenostem se Altea stává referenčním příkladem pro využití digitálních řešení v městské regeneraci a její přístup může být inspirací i pro další města zapojená do sítě URBACT.

Regenerace Altei se neopírá pouze o fyzickou transformaci prostředí, ale také o vytváření kolektivního příběhu, který posiluje identitu obyvatel a jejich pocit sounáležitosti. Prostřednictvím silné sítě místních spolků a strategického využití digitálních nástrojů město propaguje kampaně zaměřené na udržitelnost, územní plánování a mobilitu, a tím přispívá ke změně vnímání veřejného prostoru. Komunikace hraje klíčovou roli v sociální mobilizaci a úspěchu městských projektů, čímž vytváří model aktivní participace, který napomáhá realizaci strategie a zajišťuje její dlouhodobý dopad.

Altea hodlá využít relevantní prvky projektu DARE – v oblastech spolupracujících městské regenerace, datových ekosystémů vznikajících zdola a kolektivního vyprávění příběhů – a doplnit je o další zkušenosti, které již město má. Zároveň může nabídnout své odborné znalosti v oblastech, jako je využívání dat a inovativních nástrojů ve správě města, nebo spolupráce na vyprávění příběhů prostřednictvím husté sítě místních spolků.

Město Altea je přenosovým partnerem nového projektu inovativních akcí EUI vedeného Ravnou s názvem FOOTPRINTS, který se zaměřuje na udržitelný cestovní ruch. Tento projekt vychází z

některých zkušeností získaných v rámci DARE a plány, které Altea připravuje, integrují jak přístup DARE k regeneraci, tak koncept udržitelného turismu z projektu FOOTPRINTS.

2.2.2 Den Helder

2.2.2.1 Profil partnera

Den Helder je středně velké město a regionální centrum, které se potýká s „problémy velkoměst“, jako jsou chudoba, kriminalita a dostupnost bydlení. Průměrný kapitál na domácnost zde činí pouze 25 % ve srovnání s okolními obcemi a 40 % ve srovnání se dvěma dalšími regionálními centry, která obsluhují celkovou populaci přibližně 650 000 obyvatel.

Během druhé světové války bylo město Den Helder nejbombardovanější oblastí v Nizozemsku, a to kvůli své strategické poloze a přítomnosti námořní základny. Po válce došlo k rychlé výstavbě obytných domů ve starém městě, přičemž hlavním cílem byla rychlost a množství – na úkor kvality. V 70. letech 20. století urbanisté plánovali, že město bude mít více než 100 000 obyvatel. Některé z tehdy vybudovaných infrastruktur jsou dodnes patrné, nicméně v současnosti je nutné část z nich demolovat, aby se zvýšila obyvatelnost a kvalita života ve městě.

Potenciální komunitní prostor v Den Helderu. Foto: Levente Polyák

2.2.2.2 Relevantní politická výzva a dosavadní pokusy o její řešení

Klíčovou politickou výzvou města Den Helder je koncentrace sociálních problémů ve čtvrti Visbuurt, která je doprovázena nízkou kvalitou bydlení a energetickou chudobou. Visbuurt, tradičně rybářská čtvrť jihovýchodně od centra města, s historickým know-how a silným propojením s mořskými profesemi, doplatila na proměnu místní ekonomiky a globální změny v rybolovu.

V posledních desetiletích se potýká s problémy v oblasti bezpečnosti, nedostatkem veřejných prostranství, špatnou pověstí a relativní geografickou izolací – navzdory blízkosti sousedního Willemsoordu, který nabízí vybavení a aktivity pro všechny věkové skupiny a zájmy. Kvůli absenci komunitních prostor a oslabování tradičních sousedských vazeb jsou nejzranitelnějšími skupinami děti a mládež: po škole zůstávají doma, protože ulice jsou považovány za nebezpečné, nebo odcházejí do centra města, kde hrozí, že se dostanou do styku s kriminálními skupinami.

Cílem Den Helderu v rámci projektu Daring Cities je nabídnout řešení právě pro mládež v čtvrtích, jako je Visbuurt, se zaměřením na následující výzvy:

- 1) Jak mohou aktivity ve Willemsoordu zlepšit kvalitu života mladých lidí v ohrožených čtvrtích?
- 2) Jaké aktivity ve Visbuurtu a dalších ohrožených čtvrtích chybí? Lze je nalézt na jiných místech ve městě?
- 3) Jak lze aktivovat zainteresované strany ve Willemsoordu, aby své aktivity zintenzivnily?
- 4) Jak lze mladé lidi v ohrožených čtvrtích informovat o tom, jaké aktivity jsou k dispozici?
- 5) Jak lze mládež motivovat, aby se těchto aktivit na „bezpečných místech“ skutečně účastnila?

Lodářská dílna s účastí mladých lidí z Visbuurtu. Foto: Levente Polyák

2.2.2.3 Předpoklady a překážky

Zatímco jednou ze strategických priorit Den Helderu je zaměření na znevýhodněné čtvrti (program „Znevýhodněné čtvrti“) a tato snaha má silnou podporu na místní, regionální i národní úrovni, neexistuje integrovaná politika, která by komplexně řešila situaci mládeže v těchto oblastech. Přestože mezi městem a všemi relevantními aktéry v těchto čtvrtích probíhá spolupráce, předchozí nekoordinované aktivity vedly ke zklamáním slibům a klesající důvěře vůči veřejným institucím.

Ve městě existují významné finanční zdroje, které je možné mobilizovat ve formě trvalých i dočasných fondů pro celé území. Tyto fondy je však třeba integrovat a koordinovat, aby měly trvalý dopad na zlepšení kvality života obyvatel ve znevýhodněných čtvrtích. Město disponuje silným týmem politických poradců, kteří mohou být do tohoto programu potenciálně zapojeni, a také bohatými daty, na jejichž základě je možné plánovat cílené zásahy.

2.2.2.4 Městští aktéři zapojení do místní podpůrné skupiny (ULG)

Vzhledem k historii nekoordinovaných zásahů a nesplněných slibů v ohrožených čtvrtích si město Den Helder uvědomuje důležitost sladění všech aktérů (zainteresovaných stran, politických poradců a programových manažerů) s cílem vytvořit integrovaný přístup. Zúčastněné strany lze rozdělit do několika skupin:

- 1) Občané a soukromý sektor: obyvatelé, podnikatelé a drobní živnostníci, platforma místní participace (digitální platforma s cca 1600 členy)
- 2) Politické subjekty: členové městského zastupitelstva, členové městské rady (starosta a radní)
- 3) Městští aktéři: političtí poradci, sociální týmy zaměřené na jednotlivé čtvrti, mládežnická rada poskytující konzultace městu.
- 4) Organizace sociálního sektoru: Woningstichting (Nadace sociálního bydlení), Mee & de Weering (organizace sociální péče), komunitní centra, dobrovolnické organizace a sousedské platformy
- 5) Vzdělávací instituce: místní školy
- 6) Náboženské organizace: místní kostely
- 7) Složky prosazující právo: policie
- 8) Královské námořnictvo

2.2.2.5 Čekávaný dopad, výstupy a testovací aktivity

Účast města Den Helder v projektu Daring Cities má přispět k vytvoření rovných příležitostí pro obyvatele zranitelných čtvrtí.

Očekávané výstupy zahrnují:

- 1) Do pěti let vzniknou ve čtvrti Visbuurt tři místa pro setkávání obyvatel;
 - 2) Od roku 2026 již Visbuurt nebude považován za rizikovou oblast;
 - 3) V roce 2024 dosáhne Visbuurt stejných výsledků jako ostatní čtvrti v ukazatelích kvality života.
- Související aktivity zahrnují získání politické podpory, zajištění financování, propojení interních a externích aktérů, zájem, zapojení univerzit.

2.2.2.6 Nejrelevantnější prvky příkladů dobré praxe

Den Helder identifikoval několik klíčových poznatků z projektu DARE realizovaného v Ravenně. Za nejdůležitější prvek považuje storytelling a komunikaci, které mohou pomoci zapojit obyvatele do vytváření nových příběhů o jejich čtvrtích, a tím přispět ke změně pověsti a vnímání těchto oblastí. Storytelling zároveň slouží jako nástroj pro místní sdílení informací.

Správa dat a digitální facilitace představují další klíčový prvek, který Den Helder vnímá jako inspiraci z projektu DARE. Ačkoliv město disponuje rozsáhlými daty a vizualizačními nástroji (dashboards), výzvou zůstává naučit se tato data efektivněji využívat a zvyšovat jejich dopad.

Na těchto dvou pilířích může Den Helder stavět vlastní procesy kolaborativní městské regenerace jako třetího klíčového tématu: propojením dat a komunitního vyprávění příběhů lze procesy městské transformace lépe informovat a spoluutvářet skrze participaci a zapojení občanů.

2.2.3 Dunaújváros

2.2.3.1 Profil partnera

Dunaújváros je nově vybudované město, které vzniklo v 50. letech 20. století na území bývalé vesnice jménem Pentele. Město bylo plánováno kolem nově založených železáren a stalo se průkopnickým průmyslovým městem, příkladem tzv. „socialistického města“. Ekonomika města je dodnes z velké části závislá na ocelárně Dunaferr, jejíž budoucnost je však nejistá.

Díky pečlivému urbanistickému plánování inspirovanému Bauhausem, jehož cílem bylo poskytnout obyvatelům kvalitní veřejný prostor a služby, má Dunaújváros jeden z největších podílů zelených ploch vzhledem k rozloze města. Navzdory obecně uznávané kvalitě života (posílené silnou občanskou společností a vysokou úrovní vzdělání a kompetencí mezi mladými lidmi) město v posledních desetiletích čelí demografickému úpadku: zatímco v roce 1980 mělo přes 60 000 obyvatel, v roce 2001 to bylo 55 000, v roce 2011 už jen 48 000 a dnes přibližně 42 000.

Dunaújváros má na svou velikost neobvykle silnou kulturní scénu. Díky významným divadlům, kulturním centrům, institutu současného umění a parku ocelových soch disponuje město celou řadou kulturních aktiv, které lze využít k tématům jako změna klimatu, odolnost či kulturní dědictví.

V posledních letech se město Dunaújváros v rámci svých priorit zaměřilo na projekty městské regenerace, přičemž staví na 70 letech zkušeností s urbanistickým plánováním. Svou pozornost zároveň přesunulo k řešení klimatických výzev, včetně degradace půdy, znečištění ovzduší a úbytku biodiverzity, a stalo se jednou z prvních obcí, která získala certifikaci EMAS (HU-000009).

2.2.3.2 Klíčová politická výzva a dosavadní pokusy o její řešení

Dunaújváros čelí zásadním výzvám vyplývajícím z jejího postindustriálního dědictví. Město bylo historicky závislé na ocelářském průmyslu, který se však stal neudržitelným – což vyvrcholilo uzavřením oceláren Dunaferr. V důsledku toho se Dunaújváros potýká s obtížným hospodářským přechodem, rostoucí nezaměstnaností, sociálními nerovnostmi a zároveň s environmentálními problémy, jako je znečištění ovzduší a vody.

V reakci na tuto situaci město upřednostnilo zlepšení celkové kvality života, podporu hospodářského růstu a hledání strategií udržitelného městského rozvoje. Mezi realizované snahy patřily iniciativy zaměřené na snižování environmentální zátěže, modernizaci infrastruktury a podporu sociální inkluze. Tyto kroky však měly jen omezený dopad, neboť postrádaly silnou koordinaci mezi veřejným, soukromým a občanským sektorem, která je nezbytná k efektivnímu řešení takto propojených výzev.

Zelené náměstí v Dunaújvárosi. Foto: Levente Polyák

Změna klimatu dopadá na Dunaújváros výrazněji než na jiná maďarská města a stala se také uznávaným společenským problémem. Město je čím dál častěji vystavováno extrémnímu počasí – dlouhotrvajícím suchům následovaným přivalovými dešti. Sucho oslabuje vegetaci, což ji činí náchylnou k chorobám, zatímco silné srážky zhoršují erozi půdy, zejména na sprašové plošině. Nedostatečná schopnost půdy zadržovat vodu a nevyhovující drenážní systémy, zvláště v městských oblastech, zdůrazňují naléhavou potřebu klimatické odolnosti.

Průmyslové aktivity, zejména výroba oceli, přispívají k významnému znečištění ovzduší, které v kombinaci s klimatickým stresem vážně poškodilo vegetaci, především břízy a borovice. To má negativní dopad na biodiverzitu a oslabuje schopnost města bojovat proti znečištění ovzduší a efektu městského tepelného ostrova. Revitalizace zelených ploch je proto zásadní pro zlepšení kvality ovzduší a zvýšení odolnosti města.

Průmyslové dědictví Dunaújvárose zanechalo rozsáhlé znečištění půdy, zejména na brownfieldech, což brání rozvoji zelené infrastruktury. Kontaminovaná půda není schopna podporovat zdravou vegetaci a šíření invazivních druhů dále narušuje ekosystémy. Obnova zdraví půdy je klíčová pro odolnost města a udržitelné městské plánování. Převaha betonové a ocelové infrastruktury zhoršuje efekt městského tepelného ostrova a zvyšuje tepelný stres v hustě osídlených oblastech. Nedostatek udržovaných zelených ploch tuto situaci ještě zhoršuje, takže jejich revitalizace je nezbytná pro ochlazování města, podporu biodiverzity a veřejnou rekreaci.

Navzdory všem těmto problémům má veřejnost v Dunaújvárosi stále jen omezené povědomí o změně klimatu a jejích dopadech. Mobilizace občanů a místních komunit proto musí být průřezovou prioritou a ústředním bodem městské strategie.

Prostřednictvím integrovaných strategií rozvoje města a zapojení komunity se Dunaújváros zavázal ke snižování emisí CO₂ a posílení své odolnosti vůči klimatickým rizikům. V následujících dvou letech plánuje město přijmout více spolupracující a integrovaný přístup k městské regeneraci. Cílem je využít partnerství s místními podniky, komunitními organizacemi a externími aktéry k posílení ekonomické odolnosti a řešení environmentálních výzev. Důraz bude kladen na rozvoj zelené infrastruktury a využívání obnovitelných zdrojů energie ke snížení znečištění a přilákání udržitelných investic. Zároveň má město v úmyslu vytvořit rámce pro participativní správu, které zapojí občany do rozhodovacích procesů a posílí jejich pocit spoluvlastnictví a důvěry.

Na základě poučení z předchozích snah si město uvědomuje nezbytnost vícesektorového přístupu,

který integruje ekonomické, environmentální a sociální cíle. Díky silnějším partnerstvím a závazku k udržitelnosti chce Dunaújváros přetavit své postindustriální výzvy v příležitosti pro dlouhodobou odolnost a prosperitu.

2.2.3.3 Přínosy a bariéry

V průběhu let si Dunaújváros vybudoval silné zaměření na řešení založená na přírodě a na adaptaci a zmírňování dopadů změny klimatu. Město realizovalo několik projektů financovaných z EU (URBACT, EUI, LIFE, EUCF), zaměřených na rozvoj zelené infrastruktury a zvyšování environmentálního povědomí. Má také bohaté zkušenosti s mezinárodní spoluprací, například prostřednictvím programů Interreg jako Waterways Forward a DAHAR, zaměřených na udržitelné řízení vodních cest a odolnost vůči změně klimatu. Zkušenosti jednotlivých městských odborů s evropskými projekty zajišťují potřebné kompetence pro účast v programu Daring Cities.

Dunaújváros využil storytelling (vyprávění příběhů), aby se vypořádal s minulostí města a jeho architektonickým dědictvím – a proměnil dříve stigmatizovanou zástavbu v předmět hrdosti místních obyvatel. Město vytvořilo programy na zviditelnění tohoto dědictví, například prohlídkovou trasu socialisticko-realistickým dědictvím, a pořádá akce ve spolupráci s různými kulturními institucemi ve městě. Oslavy 75. výročí založení města v roce 2025 navíc nabízejí vhodnou příležitost k vyprávění příběhů založených na kulturním dědictví.

Zapojení komunity je pro Dunaújváros klíčovým motivem. Město se zavázalo zapojit místní aktéry do plánování a realizace projektu a otevřít „zelenou kancelář“, kde budou sdíleny například senzory, příklady dobré praxe a ekologické sady. Tato kancelář bude sloužit nejen jako místo pro setkávání městské pracovní skupiny (ULG) a propojování různých evropských projektů, ale i jako otevřený prostor pro vzdělávání občanů a pořádání tematických akcí, kde budou moci sdílet své zkušenosti a názory. Tento proces zapojení zajišťuje, že adaptační strategie budou nejen efektivní, ale také přijímané komunitou, a posílí společné úsilí o budování odolnosti. Spoluúčast občanů na spoluvytváření zelených ploch zároveň podpoří vyšší environmentální povědomí a odpovědnost.

2.2.3.4 Městští stakeholdeři, kteří budou zapojeni do skupiny ULG

Proces bude veden městem, ale Dunaújváros zapojí do projektu Daring Cities celou řadu stakeholderů. Sdružení obyvatel čtvrtí, rodičovské spolky a organizace seniorů jsou klíčovými aktéry, protože budou nositeli jednotlivých aktivit v různých částech města a mohou mobilizovat širší komunitu. Majitelé obchodů budou vyzváni, aby přispěli k zelenějšímu městu svými aktivitami, komunikací a využitím prostor a zdrojů. V neposlední řadě se do projektu zapojí univerzity a umělecké a vzdělávací instituce, které přinesou své znalosti a know-how v oblastech klimatické změny, městské transformace a tvorby veřejných prostranství.

2.2.3.5 Očekávaný dopad, výstupy a testovací akce

Dunaújváros si klade za cíl využít projekt Daring Cities k podpoře městských politik v oblasti zelené a digitální transformace, ke zlepšení reputace města a kvality života, a také ke snížení odlivu obyvatelstva. Pomocí metodologie Daring Cities chce Dunaújváros zapojit obyvatele do adaptace a mitigace změny klimatu prostřednictvím budování komunity, cílenější komunikace, inkluzivnějšího vyprávění příběhů a přístupnějšího datového ekosystému.

Nově zřízený zelený úřad může fungovat jako katalyzátor jak pro zapojení občanů, tak pro sběr dat, a potenciálně se podílet na vytváření databáze stromů a živočichů ve městě. Využitím digitálních platforem, knihoven a online databází lze zlepšit sběr a sdílení vzpomínek a dat, což přispěje ke zvýšení povědomí a aktivismu v oblasti životního prostředí a místního dědictví. Aktivita v oblasti placemakingu mohou být zaměřeny na městská náměstí a nábřeží, s cílem zlepšit kvalitu života ve městě a lépe jej propojit s Dunajem.

Bariéra mezi centrem Dunaújvárosu a Dunajem. Foto: Levente Polyák

2.2.3.6 Nejdůležitější prvky dobré praxe (DARE Ravenna)

Dunaújváros může využít řadu prvků z projektu DARE jako inspiraci. Každý z klíčových komponentů Daring Cities (kolaborativní obnova měst, zdola budované datové ekosystémy a sborové vyprávění příběhů) bude pro Dunaújváros relevantní. Zkušenosti DARE s kolaborativním přístupem mohou inspirovat způsob, jakým budou občané aktivně zapojováni a vyzýváni k podávání návrhů, a zároveň nabízejí nástroje pro stanovení priorit městských zásahů. Inkluzivní a interaktivní mechanismy správy dat z Ravenny mohou podpořit nově vznikající zelený úřad k zapojení občanů do sběru, interpretace a využívání dat. Procesy vyprávění příběhů vyvinuté pro Darsenu v Ravenně mohou být pro Dunaújváros inspirací v tom, jak sbírat vzpomínky, vytvářet nové narativy a měnit obraz města tím, že dají hlas širší škále obyvatel.

2.2.4 Kragujevac

2.2.4.1 Profil partnera

Historický význam Kragujevace spočívá v tom, že byl mezi lety 1835 a 1841 prvním hlavním městem právě osvobozeného Srbského knížectví. Město je známé svou dvoustoletou průmyslovou tradicí, otevřeností k novým myšlenkám a podnikání, zkušenými a pracovitými pracovníky, vzdělanou mládeží, bohatým kulturním dědictvím a především optimismem. Kragujevac leží na křižovatce hlavních národních a regionálních komunikací, v blízkosti železnice a Koridoru 10, který jej spojuje s ostatními částmi Srbska a Evropy. Město se nachází nedaleko největších srbských letišť, dojezdová vzdálenost se pohybuje mezi čtyřiceti minutami až dvěma hodinami.

Dnes je Kragujevac lídrem ekonomického rozvoje regionu Šumadija. Díky své důležité geostrategické poloze je jedním z předních a nejrozvinutějších ekonomických center Balkánu, jehož průmyslový rozvoj je založen na vyspělých technologiích. Město má exportně orientovanou ekonomiku s rozvinutým systémem inovativních malých a středních podniků, zejména v oblasti intenzivní a specializované zemědělské výroby. Disponuje bohatou nabídkou kulturního, historického, městského i venkovského, rekreačního i kongresového turismu a vysoce rozvinutým pohostinstvím. Univerzita a další vědecké a vzdělávací instituce činí z města vhodné místo pro život a práci mladých vědců a představují generátor vysoce kvalifikované a konkurenceschopné pracovní síly, jejíž kompetence odpovídají potřebám hospodářství.

Před továrnou Zastava v Kragujevac. Foto: Levente Polyák

Kragujevac je uznávaným kulturním a sportovním centrem, bohatým na kulturní dědictví a sportovní zařízení přizpůsobená všem věkovým kategoriím. Díky své moderní dopravní síti, rozvinuté komunální a podnikatelské infrastruktuře, čisté vodě a ovzduší a rozpoznatelnému městskému centru s chráněnými historickými budovami se Kragujevac profiluje jako zelené a chytré město. Město Kragujevac je makroregionálním centrem s rozvinutou sítí institucí a intenzivní mezinárodní spoluprací, v jejímž rámci veřejný, soukromý i občanský sektor jedná proaktivně na základě vzájemně rozvíjených partnerství. Městské centrum Kragujevace mělo silný vliv na socioekonomickou transformaci své aglomerace, která v

posledních 30 letech rychle prošla změnami. Zatímco do Kragujevace denně dojíždí přibližně 8 000 lidí z okolních obcí, jeho postavení v průmyslu a cestovním ruchu činí sousední města atraktivními také pro investory.

2.2.4.2 Relevantní politická výzva a předchozí pokusy o její řešení

Městská oblast Kragujevace a obce Batočina, Lapovo, Rača, Knić, Topola a Arandjelovac tvoří území centrálního Srbska bohaté na kulturně-historické a průmyslové dědictví, včetně objektů a oblastí národního i mezinárodního významu. Toto dědictví má velký rozvojový potenciál a představuje základnu investičních lokalit pro místní, národní i mezinárodní investory. Objekty podléhají různým modelům vlastnictví a správy, a to jak ze strany místních, tak státních vlastníků. Příslušné instituce mají různý rozsah odpovědnosti a pravomocí. Hlavní výzvou je absence integrovaného přístupu k plánování a řízení, aby mohlo být dědictví efektivně zhodnoceno a přispívalo k celkovému územnímu rozvoji. Situace v terénu často ukazuje na nedostatečnou spolupráci mezi institucemi odpovědnými za různé aspekty dědictví a investic, právní a finanční otázky, jakož i sociální a ekonomický dopad. To platí zejména pro meziobecní projekty a investice. Pro efektivní využití potenciálu a generování ekonomického a sociálního růstu je nezbytné zajistit společný a integrovaný model řízení prostřednictvím mezisektorové a institucionální spolupráce..

Hlavní výzva Kragujevace se skládá z několika prvků:

- 1) Nízká míra využití brownfield lokalit určených pro investice, zejména těch, které se vztahují ke kulturně-historickému a průmyslovému dědictví města Kragujevac a širší městské oblasti, a jejich omezené zhodnocení ve vztahu k cílům ekonomického a sociálního rozvoje;
- 2) Nedostatečně rozvinutá urbánní identita území a nízké rozpoznání potenciálu této identity stát se hnací silou rozvoje a atraktivity území, což je jeden z hlavních důvodů výše uvedeného problému;
- 3) Absence integrovaných mechanismů pro plánování a řízení zhodnocení kulturně-historického a průmyslového dědictví městské oblasti města Kragujevac a obcí okresu Šumadija;
- 4) Nedostatečné využití příležitostí a zdrojů kreativního, vzdělávacího a podnikatelského sektoru v integrovaném území pro aplikaci inovativních a integrovaných přístupů přispívajících k územnímu rozvoji a rozšiřování mezinárodní spolupráce;
- 5) Nevyhovující infrastrukturní a technické podmínky vzdělávacích institucí na úrovni středních škol a univerzit;
- 6) Nízké povědomí o ekologické stopě komunity a systémů; nedostatek vzdělávacích programů k tématům, jako je oběhové hospodářství v průmyslu, zejména v kreativních odvětvích;
- 7) Nízké povědomí o příležitostech v sektorech kreativních odvětví a cestovního ruchu pro zranitelné skupiny, jako jsou ženy a mládež včetně osob se zdravotním postižením, s cílem zlepšit jejich kvalitu života a zaměstnatelnost.

V rámci projektu Daring Cities se Kragujevac zaměří na oblast Vojensko-technického ústavu, která jako největší brownfield zóna ve městě představuje kulturně a historicky mimořádně významný prostor na národní úrovni. Současné území zahrnuje několik budov, z nichž některé změnily svůj původní účel, např. muzeum „Stará slévárna“. V průběhu historie tento prostor čelil různým hrozbám – od průmyslového znečištění až po devastaci a mechanické poškození. Jednou z budov je bývalá Druhá technická škola s mimořádnou historickou a architektonickou hodnotou. Škola byla první odbornou vzdělávací institucí v Srbsku, postavenou pro potřeby vojenského průmyslu a vzdělávání pracovníků zbrojního průmyslu. Jedná se o první školu svého druhu v moderním Srbsku,

která si po staletí uchovala svůj vzdělávací účel. Od roku 2018 je však mimo provoz – nejprve kvůli změnám v systému středního vzdělávání a následně z bezpečnostních důvodů. Kromě problému s nevyužitím prostoru dochází ke zhoršování stavu tohoto kulturního dědictví a jeho dalšího ohrožení. Negativní dopady se přenášejí i do oblasti vzdělávání a kultury, zejména omezením vzdělávacích prostor a možnosti realizace edukačních a kreativních programů.

Opuštěná průmyslová budova v Kragujevacu. Foto: Levente Polyák

2.2.4.3 Aktiva a překážky

Ambice Kragujevace na regeneraci Vojensko-technického ústavu je podpořena řadou plánovacích dokumentů. ROZVOJOVÝ PLÁN MĚSTA KRAGUJEVAC 2021–2031 uvádí cíle, jako je vytvoření rozpoznatelné kulturní identity prostřednictvím kulturních programů a rekonstrukce kulturního dědictví a zlepšení kvality vzdělávání prostřednictvím rozšíření prostorových kapacit modernizací stávajících zařízení a výstavbou nových.

PLÁN ROZVOJE KULTURY KRAGUJEVACU 2021–2025 si klade za cíl pozici Kragujevace jako nadregionálního kulturního centra, zlepšení kvality života obyvatel Kragujevace a nabídnutí vysoce kvalitního kulturního obsahu návštěvníkům. K dosažení tohoto cíle zahrnují cíle zlepšení institucionálních a řídicích kapacit v oblasti kultury, ochranu a zhodnocení kulturního dědictví, naplňování potřeb prostřednictvím kulturní produkce, zajištění rovného přístupu ke kulturnímu životu, zlepšení mezinárodní spolupráce a propagace kultury prostřednictvím digitalizace.

Regenerace komplexu MTI závisí na určení nejlepší strategie a taktiky pro tuto oblast, vypracování odpovídající technické dokumentace a nalezení vhodných finančních prostředků. I když oblast těží z centrální polohy a památkové ochrany, tyto faktory zároveň představují omezení pro budoucí renovace, které dále komplikuje složitý majetkový status a vliv centrální vlády na území.

2.2.4.4 Městští aktéři zapojení do skupiny ULG

V duchu Quadruple Helix Model modelu inovací se Kragujevac snaží zapojit různorodé aktéry ze sféry vědy, politiky, průmyslu a společnosti, včetně:

- 1) zástupců místní samosprávy (rozhodovací orgány, urbanisté, architekti, inženýři a IT odborníci);
- 2) Regionální agentury pro hospodářský rozvoj Šumadije a Pomoraví jako aktéra regionálního sociálního a hospodářského rozvoje;
- 3) místních univerzitních fakult (12 fakult) a Institutu informačních technologií;
- 4) průmyslu a poskytovatelů řízených služeb jako hybatelů online komunikace, klíčových pro kampaně typu crowdfunding;
- 5) místních turistických organizací jako je Městská turistická organizace Kragujevac (GTO);
- 6) mediálních organizací (místní média a zástupci celostátních médií v Kragujevac);
- 7) kulturních institucí města Kragujevac (11 institucí);
- 8) nevládních organizací z Kragujevace a obcí okresu Šumadija, které se zabývají kulturou, uměním, ochranou životního prostředí, turismem, mládeží, vzděláváním, sociálním začleňováním, problematikou osob se zdravotním postižením;
- 9) mládeže – prostřednictvím Kanceláře pro mládež a studentských organizací;
- 10) aktivních občanů.

2.2.4.5 Očekávaný dopad, výstupy a testovací opatření

Účast města Kragujevac v projektu Daring Cities je zamýšlena jako příspěvek k revitalizaci areálu MTI jako atraktivní a prosperující oblasti, k posílení urbánní identity území prostřednictvím zachování kulturního a historického dědictví a k využití tohoto prostoru prostřednictvím kultury, vzdělávání, ekonomiky, kreativních odvětví, inovací a cestovního ruchu. Konkrétním cílem Kragujevace je rekonstrukce areálu MTI s cílem vytvořit nové vzdělávací a kreativní centrum, které bude zahrnovat kulturní a vzdělávací prostory a nová městská veřejná prostranství, jež přilákají návštěvníky a studenty.

Budoucí kroky zahrnují vypracování strategie a taktiky pro danou oblast, vytvoření předběžné studie proveditelnosti za účasti všech zainteresovaných stran, přípravu projektových záměrů a technické dokumentace, získávání finančních prostředků, zadání zakázek na rekonstrukční práce, kampaň pro novou urbánní identitu a zapojení budoucích uživatelů..

2.2.4.6 Nejdůležitější prvky dobré praxe

Kragujevac má zájem učit se z různých dimenzí projektu DARE města Ravenna: město si klade za cíl využít storytelling a vizuální materiály k posílení své městské identity, a to případně prostřednictvím digitálních platforem a interaktivních map. Dále se Kragujevac zavazuje k rozvoji spolupracujícího přístupu k urbánní transformaci areálu Vojensko-technického ústavu, a to za účasti občanů a různých zainteresovaných subjektů.

2.2.5 Olomouc

2.2.5.1 Profil partnera

Olomouc je šestým největším městem České republiky s 102 000 obyvateli. Město bylo historicky hlavním městem Moravy a dnes je vedoucím centrem Olomoucké aglomerace, která zahrnuje 174 obcí. Olomouc je známá svým historickým centrem, jehož významná část je památkově chráněna – včetně Sloupu Nejsvětější Trojice, který byl pro svou vzorovou barokní architekturu zapsán na seznam světového dědictví UNESCO. Město se nachází v atraktivním přírodním prostředí mezi kopci a čtyřmi řekami a potoky, které jím protékají.

Demograficky Olomouc zaznamenává pokles – mezi lety 2017 a 2021 přišla o téměř 5000 obyvatel. Tento vývoj, částečně způsobený rostoucí suburbanizací, souvisí se stárnutím populace, jejíž průměrný věk činí 42,5 let – navzdory přítomnosti 20 000 studentů zapsaných na olomoucké univerzitě. Tyto tendence také odpovídají významným hospodářským proměnám v regionu. Olomouc má průmyslovou minulost, avšak průmyslová základna se po roce 1990 zmenšila a došlo k terciarizaci místní ekonomiky. Kromě postsocialistické transformace čelil region výzvám spojeným se zelenou transformací, která zasáhla hospodářství napojené na německý automobilový průmysl – s nejvýznamnějšími průmyslovými centry v rámci aglomerace v Přerově a Prostějově. Dnes jsou největšími zaměstnavateli v regionu Fakultní nemocnice Olomouc a Univerzita Palackého, každý s přibližně 3000 zaměstnanci.

U hradeb Klášterního Hradiska v Olomouci. Foto: Levente Polyák.

2.2.5.2 Relevantní politická výzva a dosavadní pokusy o její řešení

Za uplynulé desetiletí Olomouc zefektivnila využívání mechanismů investic EU v aglomeraci, především prostřednictvím nástroje ITI. Se snižujícími se prostředky z fondů soudržnosti však město pocítuje rostoucí tlak na vytváření integrovaných řešení územního rozvoje v rámci funkčního městského území, založených na kombinaci více finančních zdrojů.

Olomouc a její aglomerace se stále potýkají s postindustriální transformací. Přestože v posledních letech proběhly důležité projekty městské regenerace – zaměřené zejména na továrnu MILO a bývalé vojenské ženíjní sklady – většina těchto rekonstrukcí byla realizována ad hoc, bez integrovaného přístupu.

Tato ambice odpovídá potřebě strategického projektu s dopadem na úrovni aglomerace, který bude mít zároveň relevantní pilotní projekty na úrovni města. Takový strategický projekt musí vycházet z analýzy dat, aby podpořil rozhodování o prioritizaci projektů s důrazem na co největší multiplikační efekt. Klíčovým tématem na úrovni aglomerace je mobilita – pokud se podaří zavést rozhodování založené na datech a participativní správu na této úrovni, může to přinést užitek i místním samosprávám.

Na místní úrovni existuje v aglomeraci několik lokalit, jejichž regenerace vyžaduje participativní a na datech založenou strategii a taktiku. Jedním z možných cílových míst je Místní nádraží v Prostějově: poté co místní samospráva oznámila demolici této budovy, místní komunita spustila úspěšnou petici za její záchranu. Po vyhlášení budovy za památkově chráněnou bylo zvažováno její využití pro kancelář startupů a inovací, ale projekt byl špatně rozpočtován a opuštěn. Po převedení vlastnictví z České pošty na město se z budovy a jejího okolí stává území s významným rozvojovým potenciálem, kde by mohly být participativně zapojeny občanské iniciativy i podniky.

The Prostějov local train station in the Olomouc agglomeration. Photo by Levente Polyák

Dalším potenciálním územím je oblast na severu města Olomouce, v blízkosti významné kulturní památky a vojenské nemocnice Klášterní Hradisko. Tato oblast, která je převážně ve vlastnictví města Olomouce, je z velké části nevyužitá a nacházejí se v ní staré vojenské budovy. Část území v současnosti využívá jako skladovací prostory soukromá společnost. Lokalita byla zahrnuta do územní studie z roku 2022, jejíž návrhy však dosud nebyly realizovány. Území je zatíženo negativní pověstí a problematickou historií, a proto vyžaduje revitalizaci, která by zahrnovala zapojení veřejnosti, narativní přístup a rozhodování podložené daty.

2.2.5.3 Aktiva a bariéry (strategické priority, míra politické podpory, dostupné zdroje, finanční capacity)

Olomoucká aglomerace má dobře zavedené řídicí struktury, které zahrnují řídicí výbor a šest pracovních skupin složených ze specialistů z různých oblastí. Největší výzvou v oblasti řízení je decentralizovaná struktura, která omezuje přenositelnost osvědčených postupů a nástrojů, přestože by mohly mít dopad na celé místní partnerství. I přesto proběhlo mnoho pokusů o koordinaci a sladění práce v rámci aglomerace. Olomouc má uzavřenu smlouvu s menšími městy v aglomeraci, která – podle počtu svých obyvatel – přispívají do společného fondu na pokrytí výdajů, které nejsou způsobilé v rámci Operačního programu Technická pomoc. Mezi tyto výdaje patří mimo jiné společná komunikace a správa dat v aglomeraci: v současnosti má aglomerace zaměstnance, který se zaměřuje na interpretaci dat pro plánování více založené na datech.

Metropolitní řídicí struktura poskytuje důležitý základ pro meziměstskou spolupráci v aglomeraci a pro společnou správu dat i participativní přístupy. Zatímco některá města v aglomeraci již zakládají repozitáře otevřených dat, je potřeba, aby města zlepšila a sladila způsob nakládání s různými datovými zdroji. Data je nutné sbírat a sdílet, aby bylo možné propojit datové sady vzniklé často v rámci ad hoc výzkumných projektů.

Zatímco město Olomouc v současnosti realizuje procesy veřejné participace při plánování aktuálních projektů a město Prostějov má participativní rozpočet, většina měst v aglomeraci má s veřejnou participací jen omezené zkušenosti. Nové nástroje a digitální platformy by mohly tuto spolupráci na úrovni aglomerace usnadnit, a to včetně menších obcí, které nemají prostředky na vývoj vlastních nástrojů.

Aglomerace disponuje integrovanou strategií územních investic pro období 2021–2027, která je v současnosti realizována. Metody DARE budou využity při přípravě nové strategie, Strategie 2028+, která by mohla financovat nové projekty za využití národních fondů a umožnit spolupráci mezi obcemi v rámci Olomoucké aglomerace.

2.2.5.4 Aktéři města, kteří budou zapojeni do skupiny ULG

Olomouc plánuje zapojit aktéry na dvou úrovních. Na úrovni aglomerace bude skupina ULG složena z řídicího výboru, který zahrnuje zástupce měst v rámci aglomerace i další klíčové aktéry v území (např. univerzitu, hospodářskou komoru, zástupce neziskového sektoru apod.). Na místní úrovni bude revitalizace železniční stanice Místní nádraží v Prostějově zahrnovat místní samosprávu, železniční společnost, soukromé vlastníky pozemků, organizace občanské společnosti, sousední školy, sportovní zařízení, dětská hřiště a další volnočasová zařízení. V případě území u Klášterního Hradiska budou místními aktéry vojenská nemocnice, soukromé firmy využívající dané území, statutární město Olomouc a vlastníci přilehlých soukromých zahrad.

2.2.5.5 Očekávaný dopad, výstupy a testovací aktivity

Dopady očekávané od zapojení do sítě Daring Cities jsou mnohostranné. Olomouc si klade za cíl vyvinout nástroj, který usnadní politické rozhodování na základě kvalitních a důvěryhodných dat, bude odpovídat potřebám zúčastněných aktérů a bude vhodný pro integrované plánování rozvoje aglomerace. Takový nástroj, jenž využívá data a podněty od občanů k určování priorit, bude cenným přínosem při vyjednávání budoucích rozvojových projektů v území. To znamená standardizaci datových systémů a začlenění participativních procesů v rámci celé aglomerace.

Tato metodika a nástroje by ideálně měly vycházet z pilotních projektů ve dvou lokalitách aglomerace, přičemž jedna bude představovat větší město a druhá menší regionální centrum. Tyto piloty pak mohou být replikovány i na dalších místech a v celé aglomeraci a mohou se věnovat různým tématům, jako je například mobilita či nakládání s odpady. Olomouc má ambici zlepšit integrované plánování v rámci aglomerace i v konkrétních lokalitách – na základě relevantních a kvalitních dat, nikoliv emocí a dojmů. Investiční plány by tak měly sloužit jako nástroj k vyjednávání o budoucím směřování rozvojové politiky v Olomoucké aglomeraci.

2.2.5.6 Nejrelevantnější prvky příkladu dobré praxe

Několik prvků z projektu DARE je přenositelných do prostředí Olomouce. Na úrovni aglomerace jsou relevantními metodami integrovaná správa dat a rozhodování na základě dat, společné využívání indikátorů kvality života a využití digitálních platforem pro rozhodování, vyprávění příběhů (storytelling) a komunikaci.

V případě místních pilotních projektů – železniční stanice Místní nádraží v Prostějově a území v blízkosti Klášterního Hradiska – představují klíčové prostředky pro realizaci procesů městské regenerace spolupráce s aktéry, rozhodování založené na datech, využití digitálních platforem i storytelling.

Zároveň má i Olomouc potenciál nabídnout Raveně a dalším městům řadu podnětů k učení. Přenesení příkladu dobré praxe a metodiky Ravenny na úroveň aglomerace může ostatním městům ukázat, jak lze tyto metody využívat ve větším územním měřítku – ať už jde o metropolitní oblast, nebo funkční území.

2.2.6 Piraeus

2.2.6.1 Profil partnera

Pireus, nacházející se v regionu Velká Attika v Řecku, je významným přístavním městem, které hraje klíčovou roli v námořním obchodu země. Slouží jako centrum pro velké podniky a instituce, jako jsou univerzity a nemocnice, což přispívá k jeho postavení metropolitního uzlu. Rozkládá se na ploše 10,9 km² a podle sčítání lidu v roce 2021 má 163 572 obyvatel. Město Pireus leží 12 kilometrů od centra Athén, hlavního města Řecka. Počet zaměstnaných osob v regionu Pirea činil 225,2 tisíce, přičemž oproti roku 2019 došlo k mírnému poklesu v důsledku pandemie, která ovlivnila hospodářskou aktivitu regionu.

Počet podniků v regionální jednotce Pireus dosáhl v roce 2020 téměř 36 tisíc, přičemž obrat činil 11,0 miliard eur. Ačkoli většina podnikatelské aktivity spadá do oblasti maloobchodu, v posledních letech si Pireus získal celosvětové uznání jako dynamické centrum modré ekonomiky, které hraje klíčovou roli na tzv. Hedvábné stezce, spojující Řecko s širším východním Středomořím.

Kromě rušného nočního života a noční ekonomiky, zahrnující širokou nabídku barů, klubů a restaurací pro místní i turisty, je Pireus také sídlem jedné z nejvýznamnějších řeckých akademických institucí – Univerzity v Pireu, která je nejstarší akademickou institucí v zemi zaměřenou na výzkum námořních a námořnických aktivit..

2.2.6.2 Relevantní politická výzva a dosavadní snahy o její řešení

Pireus čelí řadě klíčových výzev, které souvisejí s projektem DARE realizovaným v Ravenně.

- 1) Pireus disponuje významnými opuštěnými objekty, které mohou nabídnout prostor pro nové iniciativy. Velkou ambicí města je revitalizace starého, nevyužívaného železničního nádraží a přilehlých pozemků na multifunkční prostor, jehož součástí bude dvoukilometrová pěší a cyklistická stezka. Podle plánů města by zde mělo vzniknout muzeum rebetika (místního hudebního stylu), které bude sloužit jako dějiště mnoha akcí a hudebních vystoupení.

Abandoned train station in Piraeus. Photo by Levente Polyák

- 2) Piraeus, podobně jako zbytek athénské aglomerace, čelí významným problémům souvisejícím se změnou klimatu, které vedou k neustále rostoucímu počtu tropických nocí, vlnám veder a zesílenému efektu městského tepelného ostrova v různých částech města. Jako reakci na tuto výzvu má město ambici vytvořit Laboratoř pro změnu klimatu, ve které by místní aktéři mohli spolupracovat na hledání řešení a nápadů pro adaptační a mitigační opatření v souvislosti se změnou klimatu..
- 3) Piraeus má bohaté zkušenosti s prací se školami při šíření znalostí o změně klimatu a realizaci opatření na ochranu klimatu. Školy jsou vnímány jako vstupní brány do jednotlivých čtvrtí prostřednictvím žáků a jejich rodin, zároveň se jedná o objekty ve správě města, které nabízejí potenciál pro ozelenění. Jedním z cílů projektu Daring Cities je proto přispět k přeměně školních

dvorů na klimatické zahrady, a to na základě dat o tepelných ostrovech získaných metodami občanské vědy.

- 4) Ačkoli má Pireus k dispozici rozsáhlé plochy, které by bylo možné přeměnit na příjemnější prostředí pro místní obyvatele, a strategický program poskytuje rámec pro jejich regeneraci, finanční podpora je omezená a realizace postupuje pomalu. Veškeré dohody o finanční podpoře musí být schváleny v rámci regionálního programu, který je velmi byrokratický a časově náročný.

2.2.6.3 Aktivita a bariéry

Pireus má bohaté zkušenosti s realizací evropských projektů. Aktuální inovační projekt EUI s názvem BeSecure-FeelSecure si klade za cíl vytvořit z Pirea jedno z nejbezpečnějších měst v Řecku, a to navzdory přetrvávající systémové korupci a kriminalitě. Další právě probíhající projekt URBACT Cities after Dark zkoumá různé dimenze městských politik v oblasti noční ekonomiky a správy města, včetně nových služeb a pracovních míst, s cílem oživit město během nočních hodin.

Dřívější projekt URBACT BlueAct měl významný dopad na veřejné politiky v Pireu: jeho výsledkem bylo zřízení Blue Labu, prvního centra v Řecku zaměřeného výhradně na podporu podnikatelských inovací v oblasti modrého růstu. Blue Lab si klade za cíl stát se výchozím bodem pro rozvoj nových nápadů a produktů s využitím špičkových technologií. Dalším výstupem tohoto projektu je dílna Pop-Machina, která podporuje cirkulární procesy s cílem posílit inovacemi řízený modrý růst a městskou regeneraci.

Mezi další související projekty patří „Opatření na podporu start-upů a podnikatelských inovací v obci Pireus“, který nabízí aktivity pro podporu začínajících podniků prostřednictvím akceleračních, mentoringových a inkubačních programů v oblasti modré ekonomiky, a jehož cílem je vytvořit inovační centrum zaměřené na tuto oblast. Dále Rozvojová agentura Pirea realizuje projekt URBACT C4TALENT, jehož cílem je přilákat a udržet talentované mladé profesionály pomocí sdílených pracovních prostor, inkubátorů a nabídky města jako testovacího prostředí pro inovativní řešení.

2.2.6.4 Aktéři města, kteří budou zapojeni do skupiny ULG

Projekt Daring Cities zapojí v Pireu řadu klíčových aktérů:

- 1) Městské služby, včetně odborů udržitelného rozvoje, územního plánování a správy životního prostředí, které působí na regionální úrovni v oblasti udržitelného městského rozvoje a navazují na zkušenosti například z iniciativy ClimatePiraeus.
- 2) Akademické a výzkumné instituce, včetně Univerzity v Pireu, se specializací na výzkum změny klimatu, udržitelných měst a sociálních inovací, dále pak Národní technická univerzita v Athénách, Národní výzkumné centrum pro fyzikální vědy "Demokritos" nebo Centrum pro obnovitelné zdroje energie (KAPE).
- 3) Organizace ze soukromého sektoru, včetně technologických firem specializujících se na chytrá města, internet věcí (IoT) a udržitelná řešení, například vývojáři aplikací pro chytrou mobilitu, dále lodní společnosti a firmy zabývající se obnovitelnými zdroji energie.
- 4) Místní školy, vzdělávací programy a jejich žáci (za účelem zvyšování povědomí o změně klimatu).
- 5) Místní komunity a občané (za účelem sběru dat a spoluvytváření adaptačních řešení na změnu klimatu), včetně organizací se značnými zkušenostmi v oblasti občanské vědy.

2.2.6.5 Očekávaný dopad, výstupy a testovací aktivity

S pomocí projektu Daring Cities plánuje Pireus připravit a rozvinout sérii konkrétních aktivit. Jedna z nich se zaměřuje na přeměnu bývalého železničního nádraží a jeho okolí na kulturní centrum a park, přičemž důraz bude kladen na zapojení občanů a jejich iniciativ. Další významný okruh aktivit se soustředí na občanskou vědu a sběr dat souvisejících se změnou klimatu – se zvláštním zaměřením na vlny veder, tepelné ostrovy a zranitelnosti městského prostředí. Cílem je vytvořit důležitý datový soubor, který bude využitelný při rozhodování o městském rozvoji a přeměně města.

Třetí oblastí bude spolupráce s místními školami, které budou vybrány na základě dat o tepelných ostrovech, s cílem proměnit školní dvory v klimatické zahrady a pozitivně tak ovlivnit místní mikroklima. Tyto aktivity budou propojeny prostřednictvím metodického rámce projektu DARE.

Opuštěné železniční území v Pireu. Foto: Levente Polyák

2.2.6.6 Nejrelevantnější prvky příkladu dobré praxe

Pireus může metodiky projektu DARE využít různými způsoby. Celkový procesní rámec pro tvorbu strategie, taktik a realizaci jedné z nich pomůže nově promyslet využití opuštěného železničního areálu, který má být přetvořen s pomocí občanských podnětů a iniciativ. Nové formy správy dat, zaměřené na sběr a zpracování informací souvisejících se změnou klimatu a zranitelností městského prostředí, představují důležitý krok navazující na dosavadní zkušenosti města s občanskou vědou. Storytelling bude klíčovým nástrojem pro ukotvení přeměněného železničního areálu ve veřejném povědomí a pro vytvoření společného příběhu o migraci, cestování, změně klimatu a dalších důležitých kapitolách historie Pirea.

2.2.7 Ravenna

2.2.7.1 Profil parntera

Ravenna je město v severní Itálii, ležící u Jaderského moře. Ačkoli svým počtem obyvatel (155 778) odpovídá středně velkému městu, geograficky je druhou největší obcí v Itálii po Římě. To znamená,

že na území města se nachází různorodé lokality: historické centrum vzdálené přibližně 11 kilometrů od pobřeží, přímořské oblasti včetně průmyslové a přístavní zóny, pláže i vnitrozemská venkovská území.

Demografický vývoj Ravenny odpovídá celkovým trendům severní Itálie. Region Emilia-Romagna je nejatraktivnější oblastí jak pro vnitřní, tak i pro zahraniční migraci (ISTAT, 2023), a města zde fungují jako tahouny vnitřní migrace. První desetiletí 21. století zaznamenalo výrazný nárůst počtu obyvatel Ravenny (zhruba o 19 tisíc mezi lety 2000 a 2010), zatímco v současnosti je tento trend stabilní, s mírným každoročním přírůstkem obyvatel. Jelikož je dnes úmrtnost dvojnásobná oproti porodnosti, lze tento mírný růst přičíst především migraci. Migrační toky jsou stabilní a podíl cizinců (12 %) je vyšší než celostátní průměr (9 %), což je podobné jako v jiných městech severní Itálie.

Na atraktivitě městu přidává Univerzita v Bologni, která má v Raveně několik fakult a přitahuje studenty z celé země. Díky své bohaté kulturní nabídce a husté kulturní infrastruktuře je Ravenna také považována za jedno z nejatraktivnějších měst pro mladé lidi v Itálii.

Ravenna je nejvíce známá svým jedinečným světovým dědictvím, včetně byzantských bazilik a mozaik, hrobky Dante Alighieriho a řady architektonických skvostů. Toto dědictví však koexistuje s významnou průmyslovou minulostí i současností města. Ravenna má jeden z nejdůležitějších přístavů ve Středomoří, který výrazně ovlivňuje místní průmyslovou strukturu. Nejvýznamnější průmyslová zóna se nachází podél kanálu Candiano, který spojuje vnitřní město s přístavem a Jaderským mořem. V této citlivé konfiguraci sousedí průmyslové území s turistickými oblastmi na pobřeží a s vysoce cennými přírodními ekosystémy v okolí parku Delta Pádu.

Návštěva lokality v oblasti Darsena v Ravenně. Foto: Levente Polyák

Jako dědictví někdejšího přístavu a souvisejících průmyslových aktivit byla oblast Darsena v Ravenně, ležící u kanálu Candiano, po celá desetiletí předmětem procesů městské regenerace a stala se také ústředním bodem projektu DARE, financovaného z iniciativy UIA (Urban Innovative Actions). Po desetiletí byla oblast Darsena citlivým bodem na mapě města. Dříve sloužila jako produkční přístav s množstvím přístavních zařízení, průmyslových budov a skladů pocházejících z 19. století.

Pro podporu provozu přístavu a průmyslové výroby v této oblasti vznikla kolem kanálu dělnická čtvrť se sociálním bydlením a pavilony. Tato oblast však zůstávala izolovaná od zbytku města –

uliční síť byla navržena pro průmyslové, obchodní a vojenské účely, zatímco většina obyvatel bydlela na druhé straně železničních tratí.

V období 1960 až 1990 byl celý přístav přesunut dále směrem k moři. V důsledku toho mnoho budov v oblasti Darsena, které byly dříve součástí každodenního provozu přístavu, ztratilo svou funkci. Po ztrátě splavnosti kanálu Candiano ukončily činnost také sklady a podniky, které využívaly vodní dopravu, což přimělo město – odpovědné za územní plánování, ochranu životního prostředí, městskou regeneraci i za organizaci a správu veřejných služeb a péči o zdraví obyvatel – hledat nové způsoby využití této oblasti.

2.2.7.2 Relevantní politická výzva a dosavadní pokusy o její řešení

Město Ravenna se regenerací oblasti Darsena zabývá již několik desetiletí. V roce 2004 vypracoval významný architekt Stefano Boeri územní plán pro tuto oblast, avšak ten byl městskou radou zamítnut jako příliš ambiciózní. Následně vznikla veřejně-soukromá agentura na podporu realitních investic v oblasti a byl spuštěn participativní plánovací proces se zaměřením na architektonicky nejzajímavější nábrežní zónu.

Územní plán města, který vstoupil v platnost v roce 2015 a jehož platnost vypršela v březnu 2020, počítal s přeměnou průmyslových objektů na bytové domy podél nábreží, avšak s omezenými výsledky, které vedly pouze k tradiční výstavbě bydlení. Vzhledem k tomu, že se prostřednictvím tohoto plánu nepodařilo dosáhnout kýžených změn, a dosažené výsledky soukromé výstavby byly spíše skromné, začalo město hledat jiný přístup k regeneraci.

V posledních deseti letech se čtvrť Darsena stala laboratoří pro rozvoj města, kde probíhaly intenzivní participační procesy a zapojování občanů a stakeholderů. První z těchto procesů, zahájený v roce 2011 pod názvem „Darsena, jakou bych si přál“, vyzval občany k formulaci nápadů a návrhů, které vyústily v roce 2015 ve schválení POC (plánu organizačního celku) pro „Město Darsena“. Později bylo občanské zapojení dále posíleno prostřednictvím spolupráce na spolunavrhování prostorů a služeb, dohod o spolupráci a iniciativ v oblasti veřejného bydlení a street artu. Tyto snahy postupně proměnily čtvrť Darsena ve spolupracující ekosystém.

V roce 2019 byl spuštěn projekt DARE, financovaný z iniciativy UIA (Urban Innovative Actions), jehož cílem bylo dále posílit aktivní iniciativy občanů a místního sousedství. Projekt podpořil proces „Směrem k taktikám 22–23“, v jehož rámci byl vybrán konkrétní způsob regenerace – tzv. DARSENA VERDE. Tato sdílená strategie reaguje na očekávání občanů a zahrnuje realizovatelné projekty vycházející z jejich návrhů.

Proces, podpořený odborníky na regeneraci, vyústil v roce 2022 ve veřejnou debatu, během níž byly představeny tři různé strategie. Obyvatelé si z nich následně hlasováním vybrali DARSENU VERDE, která získala 420 z celkových 812 hlasů. Tato taktika zahrnuje prostor pro udržitelné životní styly a venkovní aktivity, sdílené využívání veřejného prostoru, sportovní aktivity, energetickou efektivitu budov a podporu biodiverzity a vodních prvků.

Implementace projektu DARE byla ovlivněna dvěma velmi specifickými faktory týkajícími se:

- Online participace a digitální transformace. Na jedné straně pandemická situace vedla k redefinici participace převážně do digitální podoby a nečekaně rychle urychlila digitální transformaci občanů;

- Dostupnost veřejných zdrojů a veřejných projektů. V roce 2021 byla zahájena realizace programu NEXTGenEU, což městu umožnilo předložit investiční projekty v rámci Národního plánu obnovy a odolnosti. Kromě toho město realizovalo regeneraci území financovanou z národních zdrojů.

To vedlo k významnému objemu projektů, které mohly plně integrovat a podpořit iniciativu ZELENÁ DARSENA, čímž ji učinily efektivní, ale zároveň vedenou veřejnými iniciativami.

Návrh plánu kontinuity bude představovat cestu k další taktice pro Ravennu. Jak navrhl projekt DARE, tento proces je třeba opakovat v čase, aby bylo možné taktiky průběžně aktualizovat nebo měnit. Kromě toho Ravenna tento nový participační proces zavede již v rámci částečně nového strategického rámce (nový územní plán) a bez výše zmíněných specifických faktorů.

Pro svůj plán kontinuity Ravenna zároveň identifikovala následující přetrvávající výzvy v souvislosti s regenerací oblasti Darsena:

- 1) Stávající systém správy dat není dostatečně integrován do rozhodování: je nutné posílit motivaci využívat data jako nástroj pro rozhodování, zajistit politický závazek během i po politickém přechodu, kterému město čelí v roce 2025, a integrovat systém sběru dat a jejich úložiště.
- 2) Vzdělávání v oblasti práce s daty, a to jak uvnitř, tak vně městské správy, je třeba zlepšit.
- 3) **Identita čtvrti Darsena musí být upevněna posílením sounáležitosti místních obyvatel s kolaborativním ekosystémem.**
- 4) Proces kolaborativní regenerace městského prostoru v oblasti Darsena je třeba dále rozvíjet a posilovat.
- 5) Otázky klimatické změny a její dopady na oblast Darsena musí být integrovány do strategie regenerace území, zejména se zaměřením na kvalitu ovzduší, zvyšování hladiny moře a extrémní výkyvy počasí.

2.2.7.3 Výhody a překážky

Politická podpora procesu regenerace oblasti Darsena a jeho metod bude muset být znovu potvrzena s ohledem na změnu v místní politické scéně, která město čeká v roce 2025. Nový starosta, jeho tým a městská rada budou zapojeni do procesu Daring Cities, aby si osvojili metodiku projektu a potvrdili strategické cíle jednotlivých taktik. Proces bude realizován díky prostředkům z programu ITN - DARING Cities, čímž se usnadní synergie s dalšími projekty, které město v současnosti realizuje. Ravenna navrhne aktivaci nástroje RADAR (Real Estate Forum) vyvinutého v rámci projektu DARE, aby podpořila předkladatele projektů při hledání nástrojů a zdrojů pro jejich realizaci.

2.2.7.4 Stakeholdeři města zapojení do ULG skupiny

V rámci Daring Cities se Ravenna bude spoléhat na partnerství a zúčastněné strany projektu DARE. ULG bude organizována do tří pracovních skupin, zaměřených na správu dat, vyprávění příběhů a fyzickou urbanistickou transformaci.

Různé pracovní skupiny zapojí různý okruh zúčastněných stran. Skupina pro správu dat znovu aktivuje proces správy dat, přičemž shromáždí různé části veřejné správy, které data produkují a spravují: cílem je harmonizovat data z různých zdrojů, aby byla kompatibilní a spravovatelná. Zvláštní důraz bude kladen na civilní ochranu a data týkající se změny klimatu a extrémních klimatických událostí, stejně jako mobility a cestovního ruchu, přičemž budou mobilizováni různí poskytovatelé služeb a iniciativy, které jsou v těchto oblastech relevantní.

Skupina pro vyprávění příběhů obnoví vztah se zúčastněnými stranami a bude pracovat na koordinovaném komunikačním procesu, se zaměřením na lepší prezentaci příběhu oblasti Darsena a jejích příležitostí.

Skupina pro transformaci znovu aktivuje kolaborativní a participativní proces urbánní regenerace v oblasti Darsena. Bude se zabývat několika aspekty a dimenzemi, přičemž shromáždí klíčové zúčastněné strany, jako jsou vlastníci pozemků a nemovitostí, vlastníci probíhajících projektů, navrhovatelé nových projektů a investoři. Skupina se zaměří na již existující a probíhající projekty realizované v Darseně i na nové (plánované nebo ve fázi projektového záměru), přičemž bude mapovat nemovitosti nacházející se v oblasti s cílem usnadnit strategické propojení mezi zúčastněnými stranami a vytvářet synergie.

Návštěva opuštěného území v oblasti Darsena v Ravenně. Foto: Levente Polyák

2.2.7.5 Očekávaný dopad, výstupy a testovací opatření

V pokračování projektu DARE se chce Ravenna zaměřit na kvalitu života a kulturu spolupráce. Žádoucím dopadem projektu Daring Cities v Ravenně je zlepšení kvality života v městské čtvrti prostřednictvím kultury spolupráce, aktivního zapojování obyvatel do rozhodovacích procesů a vytvoření systému řízení dat na jejich podporu.

Co se týče výstupů, Ravenna usiluje o revizi své taktiky pro oblast Darsena a o přehodnocení projektů DARE s ohledem na nové výzvy, nový územní plán a měnící se potřeby obyvatel. Za účelem podpory nových forem spolupráce budou zavedeny nové způsoby vyprávění příběhů (storytellingu) a bude organizována nová verze realitního fóra RADAR. Současně Ravenna prostřednictvím zapojení do sběru dat a aktivit občanské vědy (citizen science) usiluje o další integraci systému řízení dat – jeho strukturální konsolidaci, rozšíření spektra sbíraných dat a zlepšení přístupu k datovým platformám a analýzám, včetně vylepšení hardwarové a softwarové infrastruktury pro snadnější tok a zpracování dat.

Pro podporu konkrétních projektů v oblasti Darsena budou identifikovány nové finanční nástroje.

Kromě sdílení dobré praxe z projektu DARE bude Ravenna také čerpat inspiraci od ostatních partnerů. V první fázi byly identifikovány některé potenciální oblasti učení. Například důraz na občanskou vědu a změnu klimatu, zdůrazněný v Dunaújvárosi a Pireu, je pro Ravennu vysoce relevantní. Důraz na data spojená s turismem a změnou chování propojuje Ravennu s výzvami města Altea. Měřítko aglomerace, jak jej zkoumá Olomouc, pak může přinést důležité poznatky pro rozšíření přístupu DARE na širší území Ravenny.

2.3 Hodnocení potenciálu přenositelnosti

Ačkoli je DARE projektem zaměřeným na konkrétní lokalitu v Ravenně s její specifickou historií, jeho procedurální rámec umožní partnerským městům postupovat krok za krokem – od tvorby strategie, přes návrh taktik až po realizaci vybrané taktiky. V tomto rámci lze jednotlivé prvky DARE využít a přizpůsobit místním podmínkám.

Projektoví partneři (viz profily partnerů) vyjádřili zájem zejména o

- 1) pochopení a znovuobjevování minulosti míst pomocí sborového vyprávění (choral storytelling), které slouží jako základ pro spoluvytváření budoucnosti těchto lokalit;
- 2) rozvoj nové metodologie spolupráce mezi různorodými partnery a zúčastněnými stranami, která vede ke vzniku nových míst a iniciativ v rámci transformačního území;
- 3) využití správy dat a digitálních nástrojů pro sběr, organizaci a sdílení různorodých dat – dostupných tvůrcům politik, odborníkům i občanům – za účelem porozumění vývoji a potenciálu transformačních oblastí a měření kvality života obyvatel.

Kromě těchto společných pilířů sdílejí partneři i řadu specifických výzev a situací, k nimž si mohou vzájemně předávat nástroje a poznatky horizontálním způsobem..

Partner	Místní iniciativy	Oživení veřejného prostoru	Adaptace na změnu klimatu a občanská věda	Zapojení škol a mládeže
Altea	Silná síť spolků	Propojit dolní a horní část města	Řešit vlny veder	Mládežnické spolky a vzdělávací instituce
Den Helder	Organizace sociální práce	Vytvářet nová místa pro setkávání		Nabídka aktivit pro děti a mládež
Dunaújváros	Sousedské organizace	Zazeleňování ploch	Ochrana stromů	Udržet mládež ve městě
Kragujevac	Vzdělávací organizace	Bývalý vojenský institut		Silné univerzitní zázemí
Olomouc	Aktivní občané	Bývalé nádraží a další locality		Silné univerzitní zázemí
Piraeus	Aktivní občané	Bývalé železniční území	Řešení veder a tepelných ostrovů	Přeměna školních dvorů na klimatické zahrady

3 Syntéza, přenositelnost a nástin metodiky

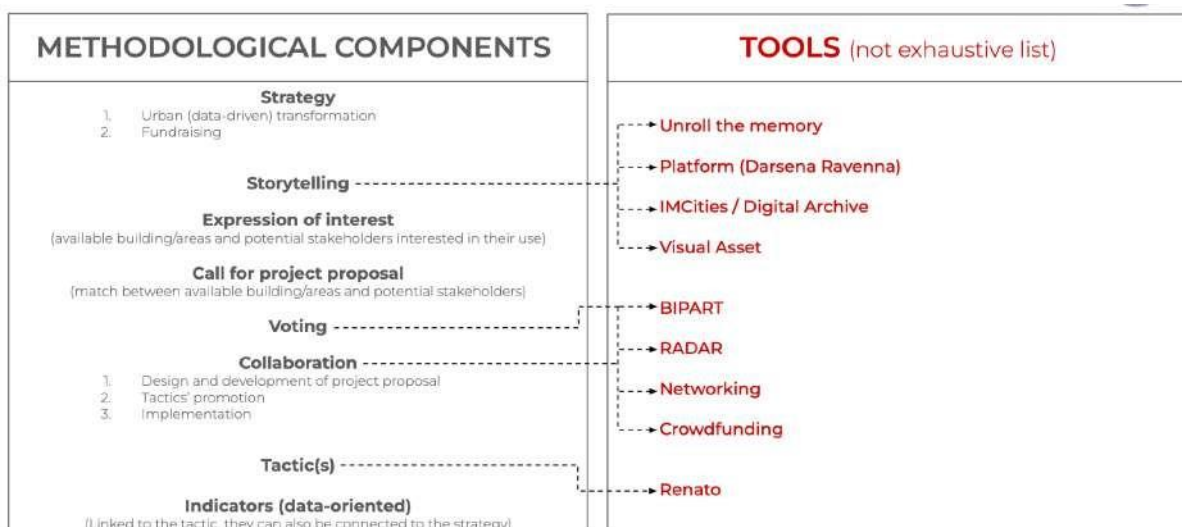
3.1 Představení

Metodika přenosu v rámci projektu Daring Cities vychází z logiky a metodiky projektu DARE. Projekt DARE přistoupil k urbanistické regeneraci oblasti Darsena v Ravenně prostřednictvím kombinace spolupráce na regeneraci města, zdola budovaných datových ekosystémů a sborového vyprávění příběhů. Proces DARE byl strukturován rámcem, který vedl Ravennu a její partnery krok za krokem – od vytvoření strategie a souboru taktik až po definici vybrané taktiky a její realizaci. Síťová metodika umožňuje partnerům následovat tuto cestu a kombinovat nástroje, které jsou pro ně relevantní, směrem k vytvoření strategie, taktiky a její implementaci.

3.2 Network Methodology

Síťová metodika projektu Daring Cities staví na komponentech a nástrojích vyvinutých a uplatněných v projektu DARE (viz schéma níže). Zúčastněná města budou pracovat na procesech kolaborativní urbanistické regenerace, zdola budovaných datových ekosystémů a sborového vyprávění příběhů prostřednictvím řady metodických komponent a nástrojů. Všechna přenášející města využijí integrální prvky metodiky DARE:

- Strategie (vytvoření holistické vize pro dané území, řešení konkrétní sady výzev a mobilizace různých finančních zdrojů k přeměně vize ve skutečnost)
- Vyprávění příběhů (propojení různorodých hlasů a narativů s cílem vytvořit kolektivní příběh odrážející identitu, každodenní život a probíhající proměnu dané oblasti)
- Výzva k projevení zájmu (stakeholderi se zájmem o opětovné využití dostupných prostor se zapojují do „posílené“ participativní cesty, kde nejsou jen dotazováni na názory, souhlas či přání, ale stávají se skutečnými aktéry regenerace prostřednictvím vlastních projektových návrhů – participace skrze čin);
- Výzva k předkládání projektových návrhů (propojování dostupných prostor se stakeholdery), která dále motivuje partnery k formulaci projektových idejí – od drobných aktivit po rozsáhlé rozvojové plány – a ke spolupráci v rámci takticky zaměřeného přístupu;
- Spolupráce (navrhování, rozvoj a realizace projektových návrhů, vedené rámcem kolektivního příběhu, který propojuje akce s místními potřebami a sdílenými vizemi)
- Taktiky (možné směry pro postupnou a inkrementální implementaci strategie)
- Hlasování (vytváření podmínek umožňujících občanům vybrat si, kterou taktiku sledovat v krátkodobém až střednědobém horizontu, přičemž jsou vedeni narativem jednotlivých taktik a s nimi spojenými projekty)
- Indikátory (založené na datech získaných institucionálně i prostřednictvím zapojení občanů, slouží k vytvoření sady indikátorů šité na míru specifickému městskému kontextu)

Přenášející města budou motivována k využití nástrojů vyvinutých v rámci projektu DARE podle svých potřeb a kapacit. Tyto nástroje zahrnují sadu storytellingových nástrojů, jako například

- Sběrka vzpomínek (například iniciativa Unroll the Memory projektu DARE),
- Ekosystém digitálních platforem (například Darsena Ravenna),
- Digitální archivy (například IMCities) a
- Vizuální materiály (například Visual Assets projektu DARE).

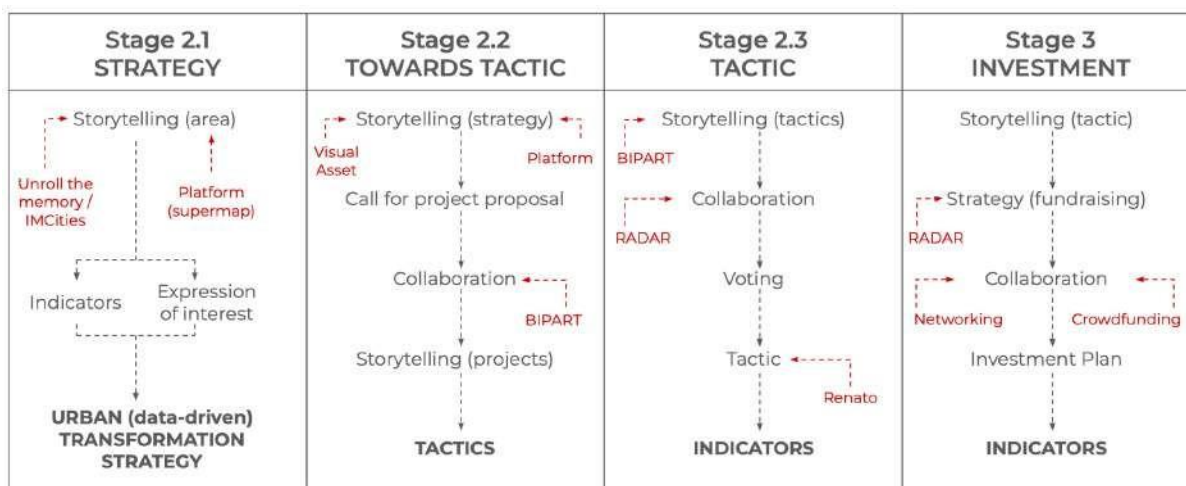
Projekt DARE také disponuje sadou nástrojů pro digitální a analogovou demokracii (hlasování) a spolupráci, včetně

- Platformy BIPART, která byla využívána během celého procesu Towards the Tactic – od rozpracování projektových návrhů, přes zpřesnění taktik, až po jejich výběr,
- Fóra nemovitostí RADAR, které pomáhá propojovat iniciativy, dostupné prostory a investory,
- Síťování podporovaného manažerem procesních inovací, který usnadňuje dialog a sladování cílů mezi různými aktéry přeměny území (např. veřejné orgány, vlastníci, developři, třetí sektor, občané),
- Stránky crowdfundingové platformy, zřízené pro pořádání kampaní na podporu a financování projektů v oblasti Darsena.

Nakonec jsou taktiky DARE podporovány řadou nástrojů shromážděných v tzv.

- [Renato](#) toolbox.

Tyto metodické komponenty a nástroje budou mobilizovány, aby pomohly přenášejícím partnerům řešit jejich vlastní výzvy v oblasti kolaborativní urbanistické regenerace, zdola vytvářených datových ekosystémů a sborového vyprávění příběhů. Daring Cities povede přenášející města po trajektorii od strategie městské a společenské transformace, přes taktiku (postupná realizace strategie), až po investiční plán (viz schéma níže).

Ve fázi 2.1, zaměřené na vytváření strategie, budou Přenášející partneři využívat mapování, sběr vzpomínek, tvorbu vize, sběr dat, projevy zájmu a vyprávění příběhů o dané oblasti, aby vytvořili strategii městské transformace pro konkrétní území. Ve fázi 2.2 – Směrem k taktikám, konsorcium využije digitální platformy, otevřené výzvy k projektům v oblasti ožívování míst a transformace, vyprávění příběhů o strategii a o potenciálních projektech, a také kolaborativní proces za účelem definování výběru tzv. „taktik“ – tedy souborů iniciativ tvořících různé, ale vzájemně doplňující scénáře městského rozvoje. Ve fázi 2.3 – Taktika, budou Přenášející partneři tyto taktiky dále rozvíjet: vytvářet příběhy kolem jednotlivých taktik, budovat synergie mezi různými iniciativami, organizovat propojení mezi relevantními aktéry, stanovit indikátory pro datově podložené hodnocení a uspořádat hlasování, které obyvatelům umožní zvolit taktiku, jež bude v fázi 3 – Investice hlavním zaměřením. Tato fáze bude zaměřena na vytvoření podrobného realizačního a investičního plánu pro projekty vybrané taktiky, včetně identifikace jednotlivých kroků a odpovídajících finančních zdrojů, a to s podporou síťovacích a párovacích aktivit. Tato síťová metodologie, vycházející z DARE, slouží jako rámec, který bude přizpůsoben místním potřebám a podmínkám a naplněn konkrétními kroky jednotlivými Přenášejícími partnery. Aby bylo možné partnery touto cestou provést, přenosová metodologie Daring Cities kombinuje Carousel model a Radiální model:

- Carousel model znamená, že se všichni Přenášející partneři účastní všech nadnárodních setkání, která se konají postupně ve všech partnerských městech.
- Radiální model pak předpokládá, že vedoucí partner a hlavní expert poskytují každému městu individuální podporu šitou na míru, dle jeho konkrétních potřeb a výzev.

Společné kontextově specifické výzvy, jako je správa a spolupráce, zapojení škol a mládeže, adaptace na změnu klimatu a fyzické dělení měst.

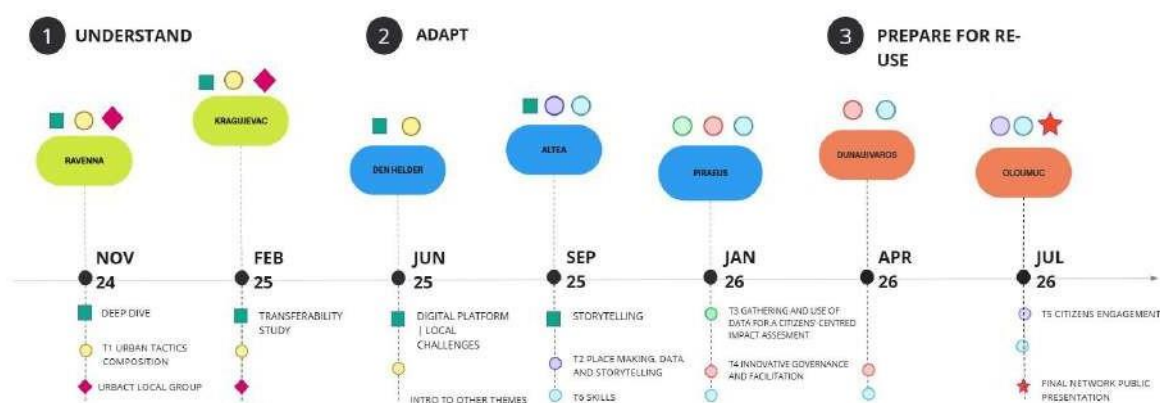
3.3 Mapa sítě a výstupy

V rámci iniciativy Daring Cities jsou síťové aktivity organizovány kolem transnacionálních setkání. Tato setkání představují klíčové kroky v rámci vzdělávací trajektorie, jejichž cílem je zajištění nepřetržitého toku znalostí mezi transnacionální a lokální úrovní, umožňující účinný přenos zkušeností mezi držitelem praxe UIA (DARE – Ravenna) a přenášejícími městy. Tímto způsobem se pomáhá budovat nové strategické, taktické a realizační rámce a zároveň formovat místní uvažování a návrhy, které budou následně zapracovány do investičních plánů jednotlivých partnerů.

Transnacionální setkání odpovídají jednotlivým fázím projektu (viz 3.2 Síťová metodologie) a zároveň představují milníky pro přenášející partnery. Každý partner postupuje v rámci stejného rámce na místní úrovni paralelně s ostatními městy, přičemž si rámec přizpůsobuje svým specifickým potřebám a okolnostem. Aby došlo k posílení vztahů mezi městy a efektivnější výměně zkušeností, budou všechna transnacionální setkání realizována fyzicky, na místě v hostitelských městech.

Fáze 2.1 (březen–květen 2025) bude zakončena setkáním v Den Helderu v červnu 2025, jehož výstupem bude vytvoření Strategie v každém z přenášejících partnerských měst. Fáze 2.2 (červen–září 2025) povede k setkání v Altee v září 2025, kde budou ve všech městech formulovány konkrétní taktiky. Fáze 2.3 (září 2025 – únor 2026) vyvrcholí setkáním v Pireu v lednu 2026, kde dojde k výběru jedné taktiky v každém městě. Fáze 3 (březen–srpen 2026) bude navazovat na setkání v Dunaújvárosi v dubnu 2026 a projektový cyklus uzavře setkání v Olomouci v červenci 2026, kde budou předloženy investiční plány.

Kromě toho, že představují milníky ve vzdělávací trajektorii, budou nadnárodní setkání také sloužit k osvětlování různých aspektů práce, kterou vykonávají přenášející města, a vytvoří příležitosti pro hostitelskou obec nejen sdílet svá řešení, ale také reflektovat své vlastní výzvy. Každé setkání bude zahrnovat peer-review sezení, která umožní partnerským městům okamžitě reagovat a sdílet poznatky v reakci na výzvy hostitelského města. Zároveň bude každé setkání zaměřeno na různé oblasti znalostí potřebné k realizaci zamýšlených strategií městské transformace a vybraných taktik. Setkání v Den Helderu se zaměří na správu dat, tvorbu míst a vyprávění příběhů, setkání v Altee nabídne prostor pro hlubší zaměření na digitální platformy, chování návštěvníků a správu přírodních zdrojů. Setkání v Pireu se bude věnovat občanské vědě a zmírňování dopadů klimatické změny, a setkání v Dunaújvárosi tento okruh doplní o témata vyprávění příběhů a budování místní identity.

Nadnárodní setkání budou úzce propojena s místními procesy. Setkání místních ULG skupin budou kopírovat strukturu nadnárodních setkání – každé partnerské město uspořádá jedno setkání ULG před a jedno po nadnárodním setkání. Po každém nadnárodním setkání obdrží každá ULG souhrn od místního projektového koordinátora. Kromě toho obdrží ULG podněty od hlavního experta prostřednictvím projektových koordinátorů, které budou obsahovat klíčová témata pro diskusi na dalším nadnárodním setkání, včetně vnitřních výstupů a návrhů pro práci ULG. Tyto podněty jsou navrženy tak, aby zajistily „synchronizaci“ práce ULG s nadnárodními setkáními a aby výsledky místní práce informovaly a formovaly nadnárodní výměnu – a naopak, čímž vzniká nepřetržitý dialog mezi mezinárodní a místní úrovní.

Tato smyčka zpětné vazby mezi ULG, projektovými týmy partnerů a koordinací projektu umožní hlavnímu partnerovi a hlavnímu expertovi pružně reagovat na výzvy a přizpůsobovat vzdělávací

trajektorii podle vznikajících potřeb. Zpětná vazba od ULG umožní zpřesnění harmonogramu nadnárodních setkání s ohledem na znalostní potřeby, výzvy a perspektivy všech místních aktérů. Na základě zpětné vazby a poptávky ze strany ULG a projektových týmů mohou být nadnárodní setkání a místní ULG schůzky doplněny o (online) bilaterální setkání, která městům a jejich místním aktérům pomohou navazovat silnější vazby a vyměňovat si zkušenosti ohledně konkrétních politických témat s jejich partnery.

3.4 Komunikace a šíření výsledků

Komunikační aktivity projektu Daring Cities mají za cíl šířit znalosti o projektu UIA DARE a o procesech výměny a učení v rámci sítě Daring Cities, a zároveň posilovat zapojení stakeholderů v partnerských městech. Různé komunikační výstupy zajistí viditelnost celého projektu i jednotlivých místních aktivit, a to prostřednictvím snadného přístupu k výstupům projektu a místním příběhům. Sdílením případových studií a metodologií se projektová komunikace bude také snažit prosazovat větší uznání a širší využití přístupů jako je kolaborativní městská regenerace, zdola budované datové ekosystémy a sborové vyprávění příběhů (choral storytelling). Koordinátoři ULG a komunikační manažeři se na nadnárodní úrovni naučí a vyzkouší přístup a techniky choral storytellingu.

Komunikační výstupy zahrnují komunikační plán, komunikační balíček, pravidelně aktualizovanou projektovou stránku na webu URBACT, spravované účty na sociálních sítích (Facebook, Twitter, Medium) a články věnované různým fázím přenosového procesu. Partneři a členové ULG budou vyzváni, aby si mezi sebou sdíleli poznatky a příběhy také prostřednictvím uzavřené skupiny na Facebooku.

Závěrečná konference projektu Daring Cities, která se uskuteční v Olomouci, bude rovněž komunikačním výstupem – představí klíčová zjištění, společnou cestu a zkušenosti celé sítě. Důraz bude kladen na šíření, dopady a udržitelnost projektu. Akce osloví místní i mezinárodní publikum a ukáže potenciál realizace investičních plánů.

Na konci projektu bude zveřejněna Závěrečná zpráva sítě, která zdokumentuje klíčové milníky přenosového procesu a zároveň vyhodnotí výsledky a dlouhodobý dopad přenosu. Zpráva bude obsahovat řadu případových studií z místních pilotních projektů a kritickou reflexi vzdělávací trajektorie a jejích výsledků. Cílem této zprávy je sdílet průběh a poznatky sítě Daring Cities a podpořit rozvoj sdílených statků (commons) a společné správy a spolurozhodování o veřejném majetku.